

Kosterbladet 2026, för 37:e året i rad.

KOSTERBLADET

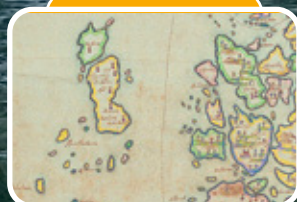
Turn around
for english!

KURIOSA & FAKTA OM KOSTER

Ta gärna med tidningen,
dela ut till
vänner & grannar.
Gratis!

Något att äta
sid. 13

Istid till nutid
sid. 18-19

berggrunden
sid. 20

Konst & Musik
sid. 21

Welcome! Välkommen till Kosteröarna

Nordkoster är en liten ö med en dramatisk och skiftande skärgårdsnatur. Det är nära till allt och ön lämpar sig bäst för vandring.
Sydkoster är större och har många natursköna färgmärkta vandringsleder. Ön lämpar sig väl för upptäckter såväl till fots som på cykel. I Ekenäs hamn ligger Kosterhavets nationalpark huvudentré/visitor centre, naturum.

Nordkoster is small and consisting a beautiful and dramatic nature within a small area. Nothing is far away and you can easily walk over the island along the paths.
Sydkoster is the larger of the two islands. Bike rentals are present at all the jetties. The visitor centre naturum Kosterhavet is found in Ekenäs harbour.

Ett sätt att besluta sig för vad man vill uppleva på Koster är att utgå från sin rörlighet eller vad man vill göra. Ingen av de båda öarna är "bäst", utan de passar alla. Vill man se båda öarna kan man åka över det smala Kostersundet med den gula linfärjan när den är bemannad under storhelger och på högsommaren.

Parkera bilen utanför Strömstad om det är högsäsong och åk parkeringsbussen till centrum. Annars kan man parkera vid sjukhuset. Det går också utmärkt att åka med Västrafiks bussar och tåg till Strömstad.

Kosterbåtarna är röd-vita katamaraner som avgår från Norra hamnen. De går många turer varje dag året runt. Kosterbåtarna sätter in extra båtar ifall det behövs. Ingen blir akterseglad någon längre stund. På båtarna finns enklare förtäring i kiosken och rena toaletter. Båtarna är anpassade för rörelsehindrade. Djur med päls får bara vistas i anvisade utrymmen med hänsyn till allergiker. Vilken kosterbåt man åker med spelar ingen roll, alla röd-vita båtar har samma biljettsystem.

Biljett bör helst köpas innan färd.

Den gäller mellan Strömstad-Koster och omvänt. Båtbiljett i din smartphone: ladda ner Västrafiks To Go app via App Store/Google play.

Välj därefter enkelbiljett "Zon C + Kosteröarna", Kosteröarna är en egen zon. Oavsett vilken brygga du väljer att gå av, kan du gå på vid en annan vid hemfärd. Betala med kreditkort eller Swish.

Om man inte hinner köpa biljett finns det möjlighet att köpa den ombord. OBS! ingen kontantbetalning!

Turlistan finns på: kostermarin.se, vasttrafik.se och här i tidningen.

Med små barn eller om någon är lite rörelsehindrad, kan det klokt val vara att gå av på Västra Bryggan Nordkoster eller på Ekenäs eller Kilesand på Sydkoster.

Västra bryggan Nordkoster: Nära till restauranger och några hundra meter uppför backen till vänster ligger badstranden Basteviken.

Vettnet Nordkoster: Här finns sommartid en naturcamping som inte har något annat utbud än havet, naturen och kallvatten. Vill man övernatta där måste man komma ihåg att boka sin plats först. Det är många som vill leva några dagar i naturlig enkelhet.

Ekenäs brygga Sydkoster: Här ligger Kosterhavets informations-center naturum, ett hotell, restaurang med rökeri, hamngrill, sommaröppen fiskaffär och toaletter. Ovanför backen, på den asfalterade vägen och sedan till höger mellan tennisbanan och Solkosters reception, går vägen till badstranden i Rörvik.

Kilesand Sydkoster: Båten lägger till alldeles vid den stora badstranden och endast 100 meter därifrån ligger Kostergården med boende, restaurang och äventyrsgolf.

Långegärde Sydkoster: Här finns det sommartid restauranger, ett hembygdsmuseum som öppnar på eftermiddagen och en hemslöjdsbutik. Det är närmaste bryggan till Valfjäll och Kosters Kyrka.

Cykeluthyrning finns bara på Sydkoster och vid alla bryggorna. Det är enklast att hyra cyklar på ön, eftersom det tas ut en avgift på båten och det kan vara trångt och ibland inte möjligt att ta med sig egen cykel. Ön är relativt liten och man hinner cykla överallt. Utbudet av allehanda varianter av cykelfordon är stort.

För naturvandrare passar båda öarna alldeles utmärkt. Man packar med fördel med sig mat för hela dagen. Den kan man annars handla i butiken eller annars planera in ett restaurangbesök. Sedan kan man ta en titt på kartan i tidningen och välja en vandringsled. På Syd kan man vandra långt. Naturen är slående vacker och man blir relativt ensam på stigarna. På Nord går vandringslederna i slingor och ön är så liten att man knappast går vilse oavsett karta. Naturen på Nordkoster är mer dramatisk, stor-slagen och öppen. Här finns Kosters dubbelfyr uppe på berget Högen och badstränderna i norr är fantastiska.

Ha det så trevligt!

Susanne Enfors-Davies

Strömstad - Koster - Strömstad

För- / sensommar 2026 (se även Sommar, Högsommar) perioden 13/5-4/6 samt 17/8-30/8

Kundservice 0771-41 43 00

	M-F	M-F	Lör	M-L	Sön	Dagl	Dagl	Dagl	Dagl	Dagl	M-To,S	Fre,Lör	Fre,Lör
fr Strömstad Norra hamnen B		06:25		08:15		10:05	12:10	14:25	16:10	18:20	20:15	20:15	22:00
Öddö Blötebogen						10:15G				18:30G			
Styrso							12:25G				20:25G		
Västra Bryggan, N Koster	05:45	07:15	07:05	08:50	08:10	10:45	13:15	15:00	16:45	19:25	21:10a	20:50	22:55a
Långegårde, S Koster	05:40	07:20	07:00	08:55	08:05	10:50	13:20	15:05	16:50	19:30	21:15a	20:55	23:00a
Vettnet, N Koster						11:00	13:05		17:00	19:15			
Ekenäs, S Koster		07:02	07:20	09:10	08:25	11:10	12:55	15:20	17:10	19:05	20:55a	21:10	22:40a
Kilesand, S Koster		06:53	07:30	09:20	08:35	11:20	12:45		17:20	18:55	20:45a	21:20	22:30a
Styrso				09:35G	08:50G				17:35G			21:35G	
Öddö Blötebogen						11:40G			17:45G				
t Strömstad Norra hamnen B	06:15	07:55	08:00	09:55	09:10	11:55	14:00	15:50	18:05	20:10		21:55	

TECKENFÖRKLARINGAR

a = Endast avstigande, båten ligger kvar på Koster

G = Öddö och Styrso anlöps på begäran, säg till ombord eller hissa signal på kaj

BRA ATT VETA:

Särskild godsfräja till Kosteröarna

se www.kostermarin.se för information

HELGTRAFIK

Helgdagar (14/5) trafikeras som söndag

Onsdag 13/5 trafikeras som fredag

OBS! Förseningar kan uppstå.

Räkna med 30 min för byte till buss eller tåg.

Pälsdjur hänvisas av hänsyn till allergiker till

särskilt utrymme samt är välkomna på soldäck och akterdäck.

Strömstad - Koster - Strömstad

Sommar 2026 (se även Högsommar) perioden 5/6-25/6 samt 3/8-16/8

Kundservice 0771-41 43 00

	Kbris M-F	Kbris M-F	Kbris Lör	Kbris M-L	Kbris Sön	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl
fr Strömstad Norra hamnen		06:25B		08:15B		10:05B	10:30C	12:10C	12:30B	14:05C	14:40B
Öddö Blötebogen						10:15G				14:15G	
Styrso								12:25G			
Västra Bryggan, N Koster	05:45	07:15	07:05	08:50	08:10	10:45			13:15	14:45	
Långegårde, S Koster	05:40	07:20	07:00	08:55	08:05	10:50			13:20	14:50	
Vettnet, N Koster							11:05		13:00		15:10
Ekenäs, S Koster		07:02	07:20	09:10	08:25		11:15	12:55			15:20
Kilesand, S Koster		06:53	07:30	09:20	08:35		11:25	12:45			15:30
Styrso				09:35G	08:50G						
Öddö Blötebogen							11:45G				
t Strömstad Norra hamnen	06:15B	07:55B	08:00B	09:55B	09:10B	11:25C	12:00B	13:30C	13:55B	15:30C	16:05B

	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Kväg Dagl	Kväg Fre,Lör
fr Strömstad Norra hamnen	16:10C	16:30B	17:45B	18:20B	20:15B	22:00B
Öddö Blötebogen			17:55G			
Styrso				18:35G		
Västra Bryggan, N Koster	16:45		18:30a	19:20	20:50	22:55
Långegårde, S Koster	16:50		18:35a	19:25	20:55	23:00
Vettnet, N Koster		17:00	18:20a			
Ekenäs, S Koster		17:10	19:05	21:10	22:40	
Kilesand, S Koster		17:20	18:55	21:20	22:30	
Styrso		17:35G				
Öddö Blötebogen	17:15G					
t Strömstad Norra hamnen	17:35B	18:00B		20:00B	21:50B	23:35C

Kväg = Kosterväg

Kbris = Kosterbrus

TECKENFÖRKLARINGAR

G = Öddö och Styrso anlöps på begäran, säg till ombord eller hissa signal på kaj

a = Anlöper bryggan endast för avstigande

B/C = Anlöper / Avgår hållplatsläge B eller C

BRA ATT VETA:

Särskild godsfräja till Kosteröarna

se www.kostermarin.se för information

HELGTRAFIK

Helgdagar (6/6 och 20/6) trafikeras som söndag

19/6 trafikeras som fredag

Midsommarafton 20/6 trafikeras som lördag

OBS! Förseningar kan uppstå.

Räkna med 30 min för byte till buss eller tåg.

Pälsdjur får inte vistas i salongen. Pälsdjur hänvisas till

särskilt utrymme samt är välkomna på soldäck och akterdäck.

Strömstad - Koster - Strömstad

Högsommar 2026 perioden 26/6-2/8

Kundservice 0771-41 43 00

	Kbris M-F	Kbris M-F	Kbris Lör,Sön	Kbris Dagl	Ksund Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Ksund Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Ksund Dagl	Kbris Dagl
fr Strömstad Norra hamnen		06:25B		08:30B	09:50A	10:35B	11:00C	11:30A	12:15B	12:45B	13:15A	13:50B
Öddö Blötebogen				08:40G								
Styrso							11:15G					14:05G
Västra Bryggan, N Koster	05:45	07:15	07:05	09:10	10:30		11:50	12:20		13:20	14:00	
Långegårde, S Koster	05:40	07:20	07:00	09:15	10:35		11:55	12:25		13:25	14:05	
Vettnet, N Koster					10:50	11:10		12:05			13:45	
Ekenäs, S Koster		07:02	07:20	09:30		11:20	11:35		12:50	13:40		14:40
Kilesand, S Koster		06:53	07:30	09:40		11:30			13:00			14:30
Styrso				09:50G					13:15G			
Öddö Blötebogen		07:45G	07:45G			11:50G						
t Strömstad Norra hamnen	06:15B	08:00B	08:00B	10:20B	11:20A	12:05B	12:30B	13:00A	13:35B	14:15B	14:40A	15:15B

	Kväg Dagl	Ksund Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Ksund Dagl	Kbris Dagl	Kväg Dagl	Ksund Dagl	Kväg Dagl	Kväg Dagl
fr Strömstad Norra hamnen	14:35B	15:10A	15:45B	16:25B	16:55A	17:30B	18:15B	18:30A	20:15B	22:00B
Öddö Blötebogen	14:45G		15:55G				18:25G			
Styrso										
Västra Bryggan, N Koster		15:55	16:25		17:40	18:10a		19:05	20:50	22:55
Långegårde, S Koster		16:00	16:30		17:45	18:15a		19:10	20:55	23:00
Vettnet, N Koster	15:10	15:40			17:25			19:25		
Ekenäs, S Koster	15:20		16:45	17:10		17:55a	19:05		21:10	22:40
Kilesand, S Koster	15:30			17:00			18:55		21:20	22:30
Styrso				17:25G			19:20G			
Öddö Blötebogen				17:35G						
t Strömstad Norra hamnen	16:05B	16:40A	17:20B	17:50B	18:20A		19:40B	19:55C	21:50B	23:35C

TECKENFÖRKLARINGAR

a = Endast avstigande, båten ligger kvar på Koster

G = Öddö och Styrso anlöps på begäran, säg till ombord eller hissa signal på kaj

A/B/C = Anlöper / Avgår hållplatsläge A, B eller C

BRA ATT VETA:

Särskild godsfräja till Kosteröarna

se www.kostermarin.se för information

Kväg: M/S Kosterväg

Kbris: M/S Kosterbrus

Ksund: M/S Kosteröarna

Skuggad tid = Gär EJ lördag och söndag

OBS! Förseningar kan uppstå.

Räkna med 30 min för byte till buss eller tåg.

Pälsdjur hänvisas av hänsyn till allergiker till

särskilt utrymme samt är välkomna på soldäck och akterdäck.

Kosterbåtarna

KOSTERVÅG • KOSTERBRIS • KOSTERSUND • KOSTERFJORD

Köpa biljett

Biljett bör helst köpas innan färd

Betala med Västtrafiks kontoladdning

Det finns möjlighet att köpa biljett ombord när däcksmän kontrollerar biljetter.

OBS! Ingen kontantbetalning!

How to buy a ticket to the Koster islands

Use a pre-loaded Västtrafik card

You can buy a card and top it up with travel credit at newsagents such as 7-eleven and Pressbyrån. Make sure your card is topped up with enough credit before you depart!

Buy a ticket onboard from one of the boat staff.

Note: you can only pay by card, no cash is accepted!

Buy a ticket on the Västtrafik To Go app

- available for download on the App Store and Google Play

Båtbiljett i din smartphone

Ladda ner Västtrafiks To Go app via App Store eller Google play.

Sök därefter enkelbiljett zon C+ Kosteröarna

Här köper man enkelbiljett som gäller i 180 minuter.

Välj antal vuxna/ungdom

Betala med kort eller Swish.

Biljetten ska vara aktiverad före avgång, telefonen måste vara igång och ha internetanslutning och visas för däcksmän.

vasttrafik.se/info/kosterbatarna

On the To Go App, you can find the ferry timetable to plan your journey and buy tickets.

Press "Buy Ticket" and choose "Single Ticket".

Choose Zon C+ Kosteröarna

You can then buy the ticket with card or swish in the app.

Remember to activate your ticket before departure!

Planning your journey: In the To Go app, select "Travel Planning" to start planning out your ferry trip.

Please make sure you purchase the correct ticket type:

- Adult (for passengers over 19 years old)
 - Youth (for passengers aged 7-19 years old)
- Children aged 0-6 years old travel free

Båtbiljetten gäller mellan Strömstad och Kosteröarna.

Biljetten gäller oavsett vilken av Kosterbåtarna man väljer att åka med. Den gäller till valfri brygga på Nord- eller Sydkoster.

Varifrån man väljer att resa tillbaka, spelar ingen roll. Man kan gå av vid en brygga och på vid en annan och på valfri Kosterbåt.

Flera av Kosterbåtarna angör de olika bryggorna under sommarsäsongen.

Under mellansäsong och lågsäsong går en Kosterbåt till bryggorna.

Ta reda på om den Kosterbåt du har tänkt åka med, går till den ö och brygga du vill komma till.

Cyklar och skrymmande resgods kan endast tas med i mån av plats. Fraktavgift betalas ombord.

Where is my Ticket Valid?

Your ticket will be valid between Strömstad and the Koster Islands. You can take any of the four ferries and can get out at any of the ferry stops across the island, or return to Strömstad from any of the ferry stops on the Koster islands.

Travelling with a bike?

You can only bring your bike on the ferry if there is enough space - so please keep this in mind!

Kosterbåtarna Linje 899 Zon C+

Att vandra på Koster

Vandring på Nordkoster

Dubbelfyrarna uppe på berget, karg natur och många spår från den senaste istiden är något som utmärker Nordkoster. Från norra sidan kan du se ut över norska nationalparkerna Ytre Hvaler och Faerder. Gul och blå vandringsled är inte anpassade för rullstol eller barnvagn, men på den vita leden mot Norrvikarna kan man genom några lyft ta med en barnvagn dit.

Basteviken, Familjeviken och Hasslevikarna är andra stränder med fina badmöjligheter. För att vandra på Nordön kan du välja att stiga av vid Västra bryggan eller under högsommaren också Vettnet.

Vandringskarta finns vid bryggorna och i terrängen.

Gula leden 5,3 km, leder runt ön, förbi vackra sandstränder, klippor, klapperstensfält och man kan ta en avstickare upp till fyrarna.

Vita leden 1,3 km, en kortare och lättare väg mot Valnäs och Norrvikarna.

Blåa leden 2,3 km, är mer utmanande i terräng över klippor och klapperstensfält och leden bjuder på fina vyer över landskap och hav.

Vandring på Sydkoster

På Sydkoster, som är den större av Kosteröarna, vandrar du i ett lummigt landskap med lövskog, blomsterrika strandängar och långa sandstränder med inbjudande bad. Tre färgmärkta vandringsleder finns mellan bryggorna som är ca 2,5 – 13,1 kilometer långa och man tar sig både runt och över hela Sydkoster. För att vandra på Sydön kan du välja att gå av vid tre angränsningsplatser, Långegärde, Ekenäs och Kilesand.

Vandringskarta finns vid bryggorna och i terrängen.

Blå leden totalt 13,1 km

Den blåa leden tar dig runt hela Sydkoster, dels över inlandet mellan öns hamnar och dels utmed en stor del av kustlinjen. Stanna till vid Valfjälls utsiktspunkt, naturum Kosterhavet, bada vid den långa sandstranden vid Kilesand eller utforska livet under vattenytan vid Rörviks snorkelled.

Här hittar du beskrivningar av olika etapper runt ön. På några ställen kan du ta lättare vägar som är streckade på kartan.

Långegärde – Ekenäs 3,3 km

En populär tur som bitvis går längs strandkanten, genom lövskog och förbi öppen ängs- och åkermark.

Ekenäs – Kilesand 2,7 km

Leden börjar bakom naturum Kosterhavet och följer sedan vattnet söderut. Du går längs klippor och stränder, över gammal kulturmark och slätterängar på Nästängen. Det går att ta sig till Nästängen på en lättare väg. Sträckan avslutas på Kosters långgrunda och längsta sandstrand, Kilesand.

Kilesand – Brevik 3,8 km

På den här delen av den blå leden kommer du att delvis gå i Kosterhavets nationalpark och en stor del av sträckan är kuperad och går längs med vattnet på steniga stigar och över blommande strandängar. Även här finns en lättare väg att välja. Denna led har en fantastisk utsikt över Kosterkärgården. Om du är badsugen finns många tillfällen. Väl framme vid Brevik ser man de färgglada sjöbodarna i hamnen.

Brevik-Långegärde 3,3 km

Från Breviks hamn går leden norrut till Långegärde, genom barr- och lövskog, över slätterängar och så småningom kommer man fram till hamnen. Innan slutmålet på denna sträcka kan du ta en avstickare upp på Valfjäll och ett svalkande dopp i Långevik.

Bruna leden

Rörviksslingan 2,5 km

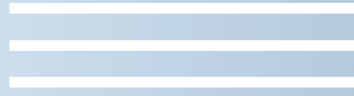
Leden startar och slutar vid naturum Kosterhavet och en perfekt led för dig som har barn som inte orkar gå så långt. Leden är väldigt kuperad och endast den första biten, ner till Rörviks strand är möjlig med rullstol och barnvagn. Sista biten går leden parallellt med den blåa leden.

Gula leden

Kilesand – Långevik 4,8 km

På slingrande stigar från den östra till den västra sidan av Sydkoster kan man följa den gula leden över ön. Stigen går mest genom skog men passerar också åkrar och betesmarker. Mitt på ön kan man göra en avstickare till kyrkan och utsikten på Valfjäll. I väster slutar leden på strandängen vid Långevik som erbjuder både bad och vackra vyer över havet.

Cykelutflykt på Sydkoster

En kort färdbeskrivning av rekommenderade cykelstråk på Sydkoster. Nordkoster lämpar sig bättre för vandring.

Cykeluthyrning

Vid kosterbåtarnas tilläggsplatser vid Ekenäs och Långegärde finns det ett stort utbud av hyrcyklar i hamnen. Vid Kilesand finns samma service om man går uppför backen till Kostergården. Besökaren kommer att hitta det som passar bäst för en familj, ett par eller grupp.

Man kan hämta på ett ställe och lämna på ett annat. Att ta med sin egen cykel innebär en avgift på kosterbåten och kan bara tas med i mån av plats. Ett gott råd till dagsturister är att hyra den på Sydkoster och naturligtvis cykla på höger sida av vägen.

Ekenäs – Långegärde 4 km

Börja cykla västerut, fram till Torget cyklar du på öns enda asfalterade sträcka. Vid Torget hittar du helårsöppen ICAbutik. Fortsätt höger vidare på grusväg till Långegärde.

Att upptäcka: Du kommer att cykla förbi Kosters Kyrka och missa inte trappan upp till utsikten på Valfjäll.

Långegärde – Kilesand 5 km

Från Långegärde hamn cykla söderut, i riktning mot Torget. Härifrån fortsätter du höger med sikte mot Kilesand. Längs detta stråk finns möjlighet att göra många avstickare, både till fots och på cykel.

Att upptäcka: Missa inte utsiktsplatsen Ramnefjäll och strandängarna vid Breviks-bukten med mysiga picknickbord och havsutsikt.

Linfärjan Kosterlänken

Linfärjan är bemannad under högsäsong och storhelger. En avgift tas ut per person och fordon. Barn till och med 13 år åker gratis.

Posten, hemvårdspersonal, räddningstjänst och kommunens tekniska personal har förtur vid köbildning.

Betala biljetten med Swish 123 392 57 73
Kortbetalning är möjlig när färjan är bemannad med personal.
OBS ej kontantbetalning!

Är du behörig förare av linfärjan betalar du inte avgift per överfart om du uppvisar giltigt linfärjekort. Kortet är giltigt när årsavgiften är betald.

Om du inte har behörighet att köra linfärjan och den inte är bemannad, hänvisas du till ordinarie avgångar med Kosterbåtarna eller till att invänta behörig förare och åka med som passagerare.

Linfärjekort erhåller man efter godkänd introduktionskurs och kostar 420 kr per år.

Två godkända personer kan registreras på samma kort. Är du intresserad av kursen, kontakta Nordkosters Fiskehamnsförening.

All info: stromstad.se/trafikochinfrastruktur/linfarjor/linfarjankosterlanken

Om bemanning, priser, tillåtna transporter och regler.

Att besöka

Fina stränder och klippbad finns runt om på båda öarna i alla väderstreck. Se kartan på sid 2. Lättaste stranden att ta sig till på Nordkoster är Basteviken. Från Västra Bryggan är det bara att gå uppför backen och till vänster. På Sydkoster nära Ekenäs Brygga är Rörvik, en populär stor strand med en snorkelled längst bort. Gå bara uppför backen och ta höger vid Solkoster. Går man av båten i Kilesand är man redan vid den långa sandstranden.

Nordkoster två fyrtorn syns tydligt uppe på berget. En relativt brant stig leder upp dit och utsikten härifrån är fantastisk.

Nordkoster Valnäs med sina stora klapperstensfält och tydlig landhöjning efter istiden är en alldeles särskilt vacker upplevelse för vandrare. Följ den gula vandringsleden västerut.

Ursholmens fyrplats byggdes 1891 med en ny dubbelfyr. Ur betyder berg och Ursholmen är just det, ett berg längst ute i Kosterarkipelagen. Likt Koster är det två öar, Ursholmarna. Men man brukar säga Ursholmen och menar den ö som fyrarna ligger på. Tre bostadshus uppfördes till personalen och deras familjer och en bad- och bagarstuga. Husen ligger tätt tillsammans runt en gårdsplan. Sommartid går det båtturer dit, se anslagstavlor, googla eller ta kontakt med Strömstads Infocenter. Den som har båt och kan navigera, kan själv ta sig dit.

Sveriges västligaste kyrka ligger på Sydkoster intill vägen mitt emot trappan till Valfjäll. Vid kyrkomuren är en vacker natursten rest av Kosters Hembygdsförening för de som havet har tagit. Inskriptionen lyder: "Till minnet av de kosterbor som mist sina liv på havet." Det är vanligt att avlidna öbor önskar få sin aska spridd i havet och det finns en minnesbok i kyrkan för dem. Den är ofta öppen sommartid och vill man besöka gudstjänst eller konsert finns information på anslagstavlan vid kyrkomuren.

Valfjäll ligger mitt emot kyrkan. En trappa är till god hjälp att ta sig upp till utsiktspunkten. Ett kummel står på toppen som ett välkänt sjömärke. Bänkar finns utplacerade för att bekvämt kunna njuta av utsikten över Kosterarkipelagen och Nordkoster. Västerut finns en rotunda med information om vad man ser. Den välkända siluetten Ursholmen med sina dubbla fyrtorn syns tydligt.

Naturum är Kosterhavets entré och besöks center och ligger i Ekenäs hamn på Sydkoster. Det är generösa öppettider och fri entré. Där kan man ta del av utställningar om livet kring och i havet. I ett klappakvarium kan man få känna på några av havets varelser. Filmer om Koster, både på land och under havsytan, visas i den trevliga hörsalen. Det finns en mängd olika aktiviteter som man kan ta del av både ute och inne. Utrustning för egna upplevelser vid stranden finns att låna. Uppdaterad information finns på: sverigesnationalparker.se/kosterhavet

Sibirien är ett gammalt makrill-salteri som ligger på bryggan i Långegärde. Idag ägs byggnaden av hembygdsföreningen som håller ett litet museum öppet under eftermiddagarna på sommaren. Där kan man se en utställning och gamla föremål från skärgårdslivet på öarna. För den historieintresserade finns det mycket här att ta del av.

På bottenvåningen finns en trevlig hemslöjdsbutik med träslöjd, silverslöjd och keramik. Vackra textilier som har vävts, sytts, stickats och virkats. Trasmattor och allt möjligt annat fint erbjuds i den lilla lokalen. Bottenvåningen inrymmer också en restaurang.

Allemansrätt

Vad betyder "Alle mans rätt"? Jo, den juridiska innebörden är: Att oavsett vem som äger marken ska alla ha tillgång till naturen i Sverige. Denna "rätt" betyder inte att man får kliva omkring hur som helst. Denna frihet betyder också skyldigheter. En enkel och bra beskrivning är:
Inte störa - inte förstöra.

Den som rör sig i skog och mark är skyldig att visa hänsyn till sin omgivning, såväl för växt- och djurliv som till andra människor i närheten, vare sig de också ägnar sig åt friluftsliv eller är fastighetsägare som har rätt till "hemfrid" vid sitt hus. Man får gå över tomtmark vid bostadshus och sjöbodan. Men en rimlig "hemfridzon" gäller. Ingen markägare kan räkna med eget privat område vid stränder och bryggor eller på vägar/stigar. Markägare får inte vidta åtgärder som hindrar eller avhåller allmänheten från att vistas vid stranden eller på stigen.

Allemansrätten vid vatten innebär att alla ska kunna komma ner till stranden. Ingen tillåts utvidga sin privata zon genom att göra anordningar som utökar tomtmarken (olaglig privatisering). Det kan vara skyltar med text som "Privat område", "Privat badplats", "Tillträde förbjudet" etc. Sådana skyltar är inte tillåtna. Man får inte anlägga terrasser, stängsel eller annan anordning som hindrar det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen har speciella regler för öarnas naturreservat och i nationalparken. Att tälta brukar vara tillåtet på andra platser, men på Nord- och Sydkoster råder tältningsförbud utom på anvisad plats.

Tältning på holmarna i arkipelagen är dock tillåten under vissa tider på vissa öar, se: Kosterhavet.se

Besökaren hälsas varmt välkommen ut i den härliga skärgårdsnaturen. Låt oss alla vara rädda om den och visa varandra hänsyn.

Visa respekt för betesdjuren

Få huvudöarna och ute på holmarna betar djur för att hålla landskapet öppet. Hästar, får och kor är gräsätare och tas väl hand om av sina ägare. De får den mat de behöver och det är viktigt för djurägaren att veta vad de får i sig. Hästar har en strikt rangordning och börjar slåss vid matning från stängslet. De kan skada varandra genom sparkar eller träffa någon människa om man är inne i hagen. Det är härdiga hästar som finns på öarna som inte ska äta bröd, bullar, morötter eller äpplen. De blir tillräckligt feta ändå och deras magar är inte gjorda för bröd. Dessutom är det många besökare på Koster och det kan lätt bli alldeles för mycket extra mat.

Kor med kalvar kan vara beskyddande. Att en joggare springer rakt emot dom, kan av djuren upplevas som provocerande.

Får och hästar är flyktdjur och en hund representerar ett rovdjur. Håll hunden kopplad, eller ta inte med hunden in i hagen om det finns kor eller hästar där. Det sitter skyltar på grindarna om kor är i hagen. Fåren är skygga, men det kan hända att de blir nyfikna om man lugnt sätter sig ner och låter fåren själva bestämma om de vill komma närmare eller inte.

Djur är inte osårbara och det händer att de trampar fel bland klipporna och haltar. De mår ändå bättre utomhus än att bli instängda i ett stall. Om något djur är allvarigare skadat bör man naturligtvis ta kontakt med djurägaren.

Syd - Helena Torgilsmann 070-7483107
Nord – Pia-Lena Loo-Luttervall 070-2463223

Susanne Enfors-Davies
Foto: Lars-Ove Loo

Ut i arkipelagen

Den som har lite vana och litar på sin armstyrka, kan hyra kajak och ta sig en paddeltur ut i arkipelagen. Det finns flera uthyrare på öarna, Man kan ge sig ut själv med vänner, eller välja en guidad tur i grupp, nybörjaren kan också få en kurs. I annonserna och på kontaktlistan här i tidningen finns det information och kontaktuppgifter om uthyrare. Det är bara att välja vad som passar dig bäst. Vädet kan dock ställa till det ibland och orsaka inställd tur, ifall det är olämpligt att ge sig ut. Välj en dag efter din förmåga.

För den som paddlar kajak ute i arkipelagen finns speciella regler om djur och fågelskydd vissa tider. Läs på skyltarna och fråga uthyraren vad som gäller. Mellan den 1 juli och den 15 augusti

måste den som tältar ta ner tältet mellan kl 10 och 18. Det är tillåtet att tälta två dagar på samma plats. Denna regel är till för att ingen ska ta över en plats helt som "sin", utan naturen och öarna ska vara tillgängliga för alla.

Vill man ut på havet bland sälar, holmar och skär utan att paddla, kan man välja att följa med på en organiserad båttur ut till fyrplatsen Ursholmen. Det finns även information om båtturerna bland annonserna och på kontaktsidan (sid.15) i tidningen. Man bör planera i förväg och kan även fråga på turistbyrån i Strömstad. Den ligger på andra sidan gatan från där Kosterbåtarna lägger till.

Susanne Enfors-Davies

Skärgårdssamhället Koster

Kosteröarna är inte bara en "turistö". Det finns en liten bofast befolkning på omkring 300 personer. Det finns också deltidsboende som spenderar så mycket tid de kan under hela året i sina "sommarsugor".

En lanthandel Ica, håller öppet året om på Sydkoster. Skolan lades ner för några år sedan med motiveringen att det var för få barn. En av öarnas driftiga föreningar (Kosters sportklubb), tog ett för öarna viktigt beslut och köpte skolan. Numera har man lyckats med att öppna förskolan. Hur det blir med skolverksamhet får framtiden utvisa. Arbetssituationen på öarna är att arbeten finns, såsom post, hemtjänst, sophantering, nationalparken, butiken, byggföretag och olika hantverk (rör, el, sotning, osv). Som på så många andra platser pendlar man till jobb. Både hit och dit. Varje morgon stiger 30-40 hantverkare på båten för att arbeta under dagen på öarna. Öbor pendlar åt andra hållet för arbete på fastlandet.

Öborna har väldigt många föreningar. Det är nödvändigt eftersom man till exempel äger vägarna. Det finns två stora föreningar för huvudvägarna. En på Nord och en på Syd. På Syd finns också många mindre vägar som ägs av fastighetsägarna på respektive vägsträcka. Ibland behövs det att man går samman för ett gemensamt avlopp. Öarnas avloppsrening och vattenförsörjning sköts inte enbart av kommunen. Många har egna brunnar, medan andra är anslutna till kommunens vattenförsörjning.

Det finns också en aktiv hembygdsförening som tar tillvara öarnas historia och sommartid visar det lilla hembygdsmuséet vid Långegärde.

En annan förening som har utfört viktiga samhällsinsatser är Kosters samhällsförening. Man har under årens lopp fått till hyresbostäder och lyckats påverka Västtrafiks turlista, så den passat bättre för framför allt skolbarnens långa dagar på fastlandet. Samhällsföreningen har också haft en viktig roll i att skapa lokaler som Fiskargården och äldreboendet Västrabo med 12 lägenheter på Nordkoster. Samhällsföreningen är huvudägare i de 12 hyreslägenheterna. Starka ideella krafter har lagt många timmar för att skapa ett bra och fungerande samhälle.

Det finns en Kosternämnd som är demokratiskt vald. Den kom till för att ge ett entydigt samtal med kommunens politiker när det gäller öarna. De lyckades få till linfärjan mellan öarna och

var en viktig del i bildandet av nationalparken Kosterhavet och naturum.

Det finns olika föreningar för särskilda intressen. Fiskargårdsföreningen ordnar föredrag, musikkvällar och annat kul. Filmklubben bjuder på film i naturum. Tillsammansodlingen gör just det, odlar tillsammans.

Kosters sportklubb KSK

Det är en förening som är mycket aktiv och generös. Den drivs helt och hållet av ideella krafter.

KSK huset ligger vid skolan mitt på Sydkoster. Förutom gymnastiksalen finns ett gym som används året runt. Under tiden september till maj hålls gruppträningar mer eller mindre varje dag och allt sköts helt av klubbens medlemmar.

En padelbana (utomhus) ligger bakom KSK huset och man kan boka speltider via MACHI. Fotbollsplanen "Mullevi" finns på Kileslätten och sköts av sportklubben. Den kan användas av alla som har en boll.

Årligen återkommer en del evenemang. Långfredagens poängpromenad är alltid välbesökt, oavsett väder. Kosterrundan i augusti är en löptävling ute i naturen. Det finns olika klasser, 6 km barn/ungdom och motionärer, 12 km dam och herrklass. På senhösten vid advent arrangerar klubben en julmarknad i gymnastiksalen.

Ekonomi spelar alltid en roll i verksamheter och klubben har en omfattande hantering av pantburkar för att få in pengar. Man säljer också lotter och har sommarloppis. Klubben tänker brett och bidrar till samhällsutvecklingen, de är också duktiga på att söka projektmedel och få visioner att bli verklighet. Klubben jobbar målinriktat på att få alla sina medlemmar att tänka in motion och rörelse i vardagen. Sportklubbens måtto är: Glädje och gemenskap över generationer.

Vill man bli medlem och använda gymmet, så ta kontakt via mail: kosters_sportklubb@outlook.com

Kosters sportklubb finns på facebook och instagram.

Kosters sportklubb köpte skolbyggnaden 2024. Skolan är en egen förening som har stödjande medlemmar, men det behövs fler. För mer info, se <https://kosterskola.se/bli-medlem>

Välkommen till Kostehavets Nationalpark

Sveriges första marina nationalpark

Kosterhavet är Sveriges artrikaste havsområde med unika miljöer och arter. Här finns levande koraller och djur med fantasifulla namn som fotbollsvamp, armfoting och död mans hand.

Även om nationalparken till 98% är täckt av vatten finns många möjligheter att upptäcka olika miljöer både i havet och på land. Att snorkla i en ålgräsäng eller strosa i en blomsteräng är bra sätt att uppleva området. Det finns runt 12 000 arter i nationalparksområdet. Hälften under ytan och hälften på öarna. I Kosterhavets nationalpark finns levande ögonkoraller på 80 meters djup. Ögonkorallen är en stenkoral som kan bilda rev, korallrev. Korallen behöver kallt och salt vatten och lever därför på stora djup. I Sverige finns den bara här i den djupa Koster-Väderöfjorden. Kallvattensrev är precis som tropiska korallrev mycket artrika miljöer.

En nationalpark där intressen samsas

I Kosterhavets område lever människan sida vid sida med djur och växter. Här finns ett levande lokalsamhälle med 20 000 invånare året runt. Varje år vistas ungefär 300 000 personer i nationalparken. Därför är det viktigt att området nyttjas varsamt med både människans och naturens bästa för ögonen - allt för att bevara den unika miljö som Kosterhavet och skärgården är.

Vitprickig sjöhare (Ulrik Carlsson)

Fiske

I nationalparken bedrivs ett småskaligt yrkesfiske. Fiskarna trålar efter räka i delar av parken, i den djupa Kosterfjorden. Vid trålningen gäller särskilda regler, bland annat ett galler i trålen som sorterar bort bifångst och i områden med känsliga bottenar är det förbjudet att tråla. Kräfta och hummer fiskas med burar och tinor, men i några områden är det totalt fiskeförbud.

naturum
Kosterhavet

Vill du veta mer om Kosteröarna eller Kosterhavets nationalpark? Besök naturum Kosterhavet som är nationalparkens huvudentré. Du hittar naturum vid Ekenäs brygga på Sydkoster. Program och öppettider:

Tips! Det finns mer att läsa om Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat i foldrar som du hittar på Kosterbåtarna, naturum Kosterhavet och alla bryggorna på Koster.

Regler för Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat

Eldning är bara tillåtet på särskilda grillplatser. Ta med egen ved eller kol och grilla. Det går bra att använda friluftskök eller egen grill. Engångsgrillar är däremot förbjudna.

Hundar måste vara kopplade året runt.

På Sydkoster kan du hyra cykel, men egentligen upptäcker du Kosteröarna bäst till fots. Håll cykeln på vägarna, på vandringslederna är cykling förbjuden.

På Nordkoster hittar du öarnas enda camping. Obs! måste förbokas. I övrigt är all övernattnings i naturen förbjuden på Kosteröarna.

Du får inte flytta, stapla eller ta med dig stenar hem.

Du får inte starta eller landa med drönare.

För fullständiga föreskrifter se www.kosterhavet.se

Bokhandlarens Pub

Något att äta

Det finns många restauranger runt om på öarna. Under högsäsongen är det öppet överallt och man behöver inte hålla reda på några öppettider. Under mellansäsong kan någon hålla stängt i början på veckan eller vara abonnerad. På lågsäsong i januari, februari och ibland mars, håller de flesta restaurangerna stängt. Det finns inte underlag att hålla öppet. Skulle man ändå vara hungrig då, finns det en åretrunt öppen ICA butik på Sydkoster. Under lågsäsong kan det vara stängt sön-mån.. Info om öppettider på butiken hittar man på nätet: ica nära sydkoster.

Bohandlarens Pub på Sydkoster är en alldeles extra mysig restaurang som ligger vid badplatsen. Det finns en stor solig altan med utsikt mot havet. Som namnet antyder, kan man förutom mat och dryck, även köpa sig en bok. Inne är både inredningen och maten mycket smakfull och man trivs genast. Ibland är det musikkvällar och det hålls evenemang även under höstens Konst och musikfest vecka.

Strandkanten på Nordkoster är en annan uppskattad restaurang. Även den drivs av en bofast familj. Den ligger på Östra bryggan nära linfärjan och den går inte att missa. Den inrymmer också en spektakulär presentbod med mycket fantasifulla figurer, prydnadssaker och kosterinspirerade kläder. Givetvis finns det också mat och dryck. Man sitter på bryggan och kan se båttrafiken genom Kostersundet.

Kosterhavets Ekobod på Nordkoster ligger strax ovanför Västra Bryggan. Här varierar menyn efter vad som finns tillgängligt i skaldjursväg och annat mums. Restaurangen håller en ekologisk profil och det bjuds på olika evenemang som musikkvällar och ett uppskattat terränglopp "Koster Trail" den 9 maj, med start och mål vid Ekoboden.

Det finns fler restauranger på båda öarna. Bastes Vinbar har den i särklass bästa utsikten mot havet i en obruten horisont. Här kan man få frukost och det bakas i köket. Man kan även köpa med sig mat att ta med sig ut på klipporna.

Om man vill ha något snabbt, finns det ett bra gatukök i Ekenäs hamn på Sydkoster, Hamngrillen. Under högsäsong finns det pizza såväl som hamburgare, korv och naturligtvis glass och godis. Den som vill äta något, har alltid relativt nära till någon av de många krogarna på öarna.

Kosterhavets Ekobod

Havets delikatesser - skaldjur

I Kosterhavet fiskas skaldjur som räkor, havskräftor, hummer och krabba. Det finns en åretrunt öppen och välsorterad fiskaffär med restaurang vid bryggan i Norra hamnen där Kosterbåtarna avgår i Strömstad. Under sommarens högsäsong finns en fiskaffär och restaurang vid Ekenäs bryggan, Sydkoster.

Lokala fiskare säljer ibland lite av sin fångst direkt från båten eller sjöboden. Se lokala anslag och slå en signal direkt till fiskaren.

Räkor och havskräftor fiskas året om. Krabba och hummer är bäst på hösten. En alldeles nyfångad hummer är godast. Varför vänta till ända till nyår? Andra utsökta delikatesser, som ibland finns tillgängliga, är ostron och blåmussla.

Susanne Enfors-Davies

Restaurang Strandkanten

Kosterflottan

Under 2025 kördes 67 % av all trafik till Kosteröarna på el.
Optimalt, dvs utan laddstörningar och med tillräckliga laddtider, kan denna siffra uppgå till 70 %.

Kostersund SMFL

Byggd i Aluminium vid Båtservice Industrier A/S - Mandal 1992.

Maskineri: 2 st Scania DI13M (2021) totalt 1100 hk.

Längd: 32,00 m, Bredd: 9,24 m, Fart: 15 knop
Marschfart 10-14 knop

Historik: 1992-2007 Beinveien, 1992-2000 Vesttrafik A/S, Bergen
2000-2006 Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap (HSD), Bergen
2006-2007 Tide Sjø A/S, Bergen

Kosterfärjan 2 SIKF

Byggd i stål vid Glommens Mek.verksted Fredrikstad 1959.

Kosterfärjan 2 trafikerar Ramsö samt

Koster vid ishinder och som förstärkningsfartyg. .

Maskineri: 1 st Scania DI13M (2021).

Längd 23,18 m, Bredd 6,81 m, Fart 9 knop

Historik: 1959-79 Hvalerfergen, A/S Hvaler Båt og Fergeselskap, Fredrikstad. 1979-82 Kosterfärjan 2, Koster-Trafik AB, Sydoster.

Kosterfärjan SJBH

Byggd i stål vid Åsi-verken, Åmål, 1957.

Huvudmaskineri: 1 st Scania DI16M, 550 hk (2013).

Längd: 28,0, Bredd: 8,0 m, Fart: 10 knop
Kran: 29 tonnm, max 5400 kg

Historik: 1957-84 Färja 61/216, Statens Vägverk, Borlänge

Kosterbris SDYZ

Byggd i aluminium vid Oma baatbyggeri A/S, Stord 2005

Maskineri: 2 st Scania DI16M (2017), totalt 1200 hk.

Längd: 25,96 m, Bredd: 9,0 m, Fart: 20 knop

Historik: 2005-2015 SNARVEIEN, Bergen Nordhordland Rutelag A/S

Kostervåg SLTA

Byggd i aluminium vid Oma baatbyggeri A/S, Stord 2000.

Maskineri: 2 st Danfoss elmotorer 800kW (2022), 782 kWh
LTO-batterier, 2st Valmet dieselgeneratorer på totalt 200kW.

Längd: 30,25 m, Bredd: 9,0 m, Fart: 17 knop

Kosterfjord SDJG

Byggd i aluminium vid Westermoen Hydrofoil A/S, Mandal 1971.

totalrenoverad 1995-97

Maskineri: 2 st Volvo Penta D16 (2007), totalt 1440 hk.

Längd: 26,45 m, Bredd: 9,02 m, Fart: 18 knop

Marschfart: 10-16 knop

Historik: 1971-95 Fjordglytt, Fylkesbaatene i Sogn og Fjordane, Florø

Kosterfärjan 4 SJBC

Byggd i stål vid Åsi-verken, Åmål, 1957.

Huvudmaskineri: 1 st Volvo Penta D16, 550 hk (2008).

Längd: 28,0, Bredd: 8,0 m, Fart: 10 knop
Kran: 29 tonnm, max 5400 kg

Historik: 1957-79 Färja 61/214, Statens Vägverk, Borlänge
1979-2007 diverse ägare under namnen Arven, Betania och Sandraia

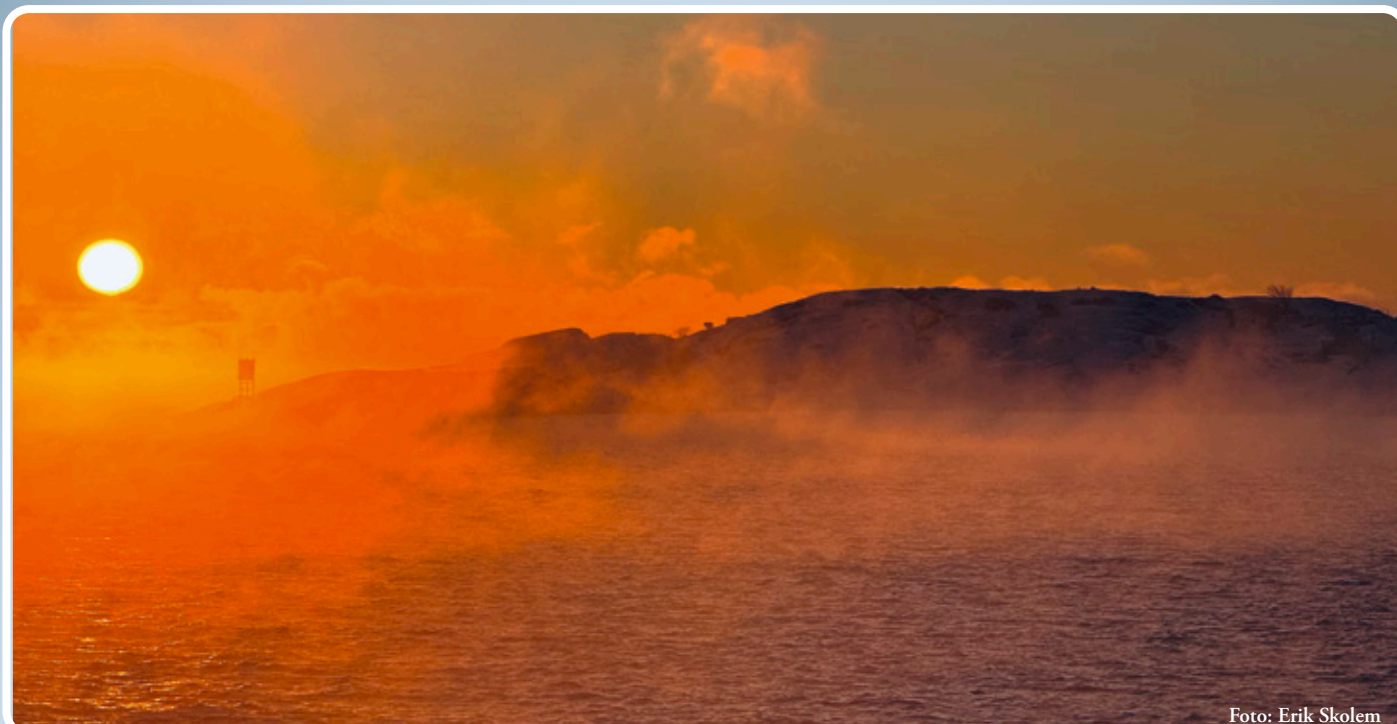

Foto: Erik Skolem

Kontaktuppgifter Kosteröarna / Contact information Koster Islands

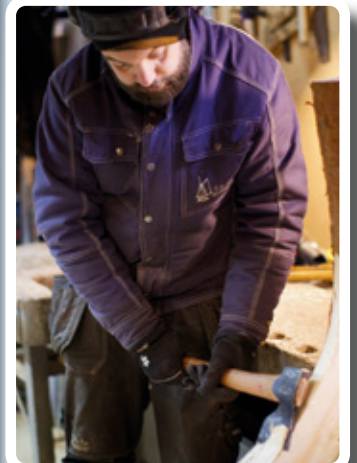
Brandkår, ambulans, polis / Emergency Services	112	
Sjukvårdsrådgivning / Health Care Advice	1177	www.1177.se
Vårdcentral Bohuslinden / Health Center	0526-187 87	www.bohuslinden.se
Vårdcentral Capio / Health Center	0526-79 90 00	www.capio.se/stromstad
Veterinär / Veterinary	0524-420 00	www.dingleveterinarerna.se
Veterinär / Veterinary	0526-666 66	www.stromstad-djurklinik.se
Västrafik / Ferries, buses, trains local/regional	0771-41 43 00	www.vastrafik.se
Kosterbåtarna, Koster Marin AB / Koster ferries	0526-201 10	www.kostermarin.se
Turistinformation / Tourist information	0526-623 30	www.stromstad.se

Nordkoster

Arkitekt Madeleine Johander	+47 408 28 284	madeleine@sandslott.se
Bastes Café och vinbar, bageri / Café and Wine bar	072-745 74 14	www.bastes.se
Kajakuthyrningen på Nordkoster / SUP & kayak rental	070-7787494	www.nordkajak.se
Kosterhavets Ekobod	073-679 40 56	www.kosterhavetsekobod.se
Koster Trail / Koster Trail Halvmaraton		www.kostertrail.se
Reservatet Nordkoster / Camping		www.lyths.se
Strandkanten / Restaurant	0526-202 99	www.strandkanten.se

Sydkoster

Bokhandlarens Pub / Restaurant	072-737 16 28	facebook / instagram
Byggfirma Sverre Halvorsen / Constructor	070-588 06 44	www.sverresnickare.se
Casa Paco / Restaurant	070-557 99 57	instagram: casapacos
Elimkyrkan / Evangelical free church	070-283 10 39	pontus.oberg@telia.com
Hamngrillen / Fast food	0526-205 71	
ICA Sydoster / Grocery store	0526-200 35	www.ica.se
Kajak Stefan von Bothmer / Kayak guided tours	070-600 13 13	www.kosterkayaktours.se
Keramikverkstad, Monica Larsen / Pottery workshop	0526-206 00	kosterkeramik@hotmail.com
Kilesands Bygg / Constructor	070-973 00 42	www.kilesandsbygg.se
Kostercykeln / Bike rental	070-570 54 22	info@kostercykeln.com
Koster kajakuthyrning / Kayak rental	070-653 90 95	www.tridentdivers.se/kajak.htm
Kosterlamm / Gårdsbutik / Sheepfarmer & shop	070-748 31 07	kosterlamm@live.se
Kust Event / Charter & event	0526-600 20	www.kustevent.com
m/s Kosterskär / Seal safari to Ursholmen	070-605 81 76	www.selincharter.com
Naturum / National Park Visitor Centre	010-224 54 00	www.kosterhavet.se
Selin Charter / Charter & Event	070-605 81 76	www.selincharter.se
Stella Båt & Snickeri / Boat builder, Carpenter	076-881 37 87	tom.hemreus@gmail.com
Strömstads Slöjd och hantverk / Handicraft		www.stromstadsh.se
Sundets Skaldjurscafé / Restaurant	073-261 41 21	www.kostersundet.se
Trident Divers / Dive Centre	070-653 90 95	www.tridentdivers.se

En äkta kostersnäcka

Detta är "Birgit", en på Koster byggd snäcka av s.k. kostertyp. Hon snickrades ihop på Långegårde av öns sista professionelle båtbyggare Carl-Johan Hansson någon gång på 1960-talet, hade Sydkoster som hemmahamn men finns nu i välbevarat och renoverat skick i Strömstad. Hon passerar här Svangen fyr, sydöst om Koster snyggt plådad av Tom Hemreus.

Begreppet kosterbåt myntades troligen av författarinnan Emilie Flygare-Carlen, i en skärgårdsroman från 1800-talets mitt där hon nämmer öarnas mest namnkunnige båtbyggare, Tomas i Kile som var känd för sina välbyggda och snabbseglande båtar vilka han levererade till kustfolket men aldrig till Kungliga Tullverket. Han tyckte väl att tjänstemän med fast lön från staten kunde nöja sig med vanliga långsamseglare så att hederligt kustfolk i lugn och ro skulle kunna bedriva sin försörjning i form av fiske och handel i gränstrakterna.

Tomas lärde sig bygga båtar på norska Hvaler, grannöar till Koster. Båttypen är klassisk nordisk med anor från vikingaskeppen, klinkbyggd, dubbelstävad, ganska grundgående, välseglande och lättmanövrerad i grundrika farvatten, därtill mycket sjöduktigt bortsett från vid grov sjö bakifrån som kunde slå till farligt över båtens smäckra akter.

När maskinåldern inträdde på 1900-talet gjordes båtarna fylligare om häcken, dels för att bära den tunga motorn och dels för bättre bära av för vågorna.

Tomasbyggda båtar vann på sin tid regattor både i Bergen och i Stockholm, de var gaffelriggade och blev berömda för de fina segelegenskaperna.

I våra dagar är båttypen utfasad ur yrkeslivet, men då och då stöter man på gamla veteraner med kanske hundra år på backen. Skrovtypen har levt kvar och återkommer fortfarande i fritidsbåtar med moderna bermudasriggar, byggda i trä, plast och någon enstaka gång i betong.

De nyare byggena har många namn t.ex K6, K25, Havsfidra, Vagabond och Laurinkoster, den sistnämnda ofta i mahogny och kravellbyggd, dvs har släta skrovsidor, är gärna flushdäckad, rymlig och mycket elegant. Ingen fiskebåt direkt, men trogen de ursprungliga linjerna och måtten.

Arne

Båtbyggeri idag

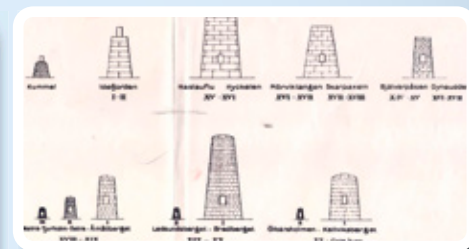
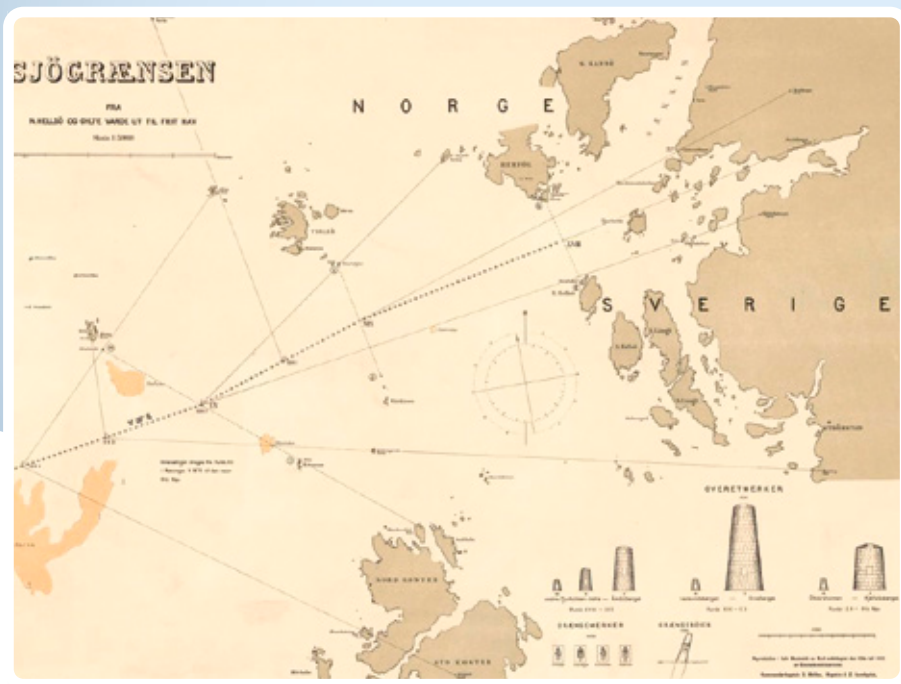
Tom Hemreus är en professionell båtbyggare på Sydkoster. Han är född 1984 och uppvuxen i Östersund med en jämtländsk far och en bohuslänsk mor. Han utbildade sig till träbåtbyggare vid Orust Båtbyggerutbildning i ett treårigt gymnasieprogram. Efter 11 år som båtbyggare på Isegran Fartøyvern i Fredrikstad, som är ett regionalt fartøyvernsenter för sydöstra Norge kom han till öarna. Idag har han både familj och en egen träbåtsverkstad, Stella Båtbyggeri AB.

Den som är intresserad, eller helt enkelt behöver hjälp med sin träbåt eller annat snickeri, kan höra av sig till Tom som är mycket kunnig på området.

Lars-Ove Loo

"Riksgränsen – en kulturhistoria

STORA DRAMMEN

Sveriges västligaste skär, som ej ständigt överspolas av havet. Här finns ett inbügget "kungamärke" i berget. I an i märket betyder att det är det västligaste stället i Sverige.

Den minnesgode läsaren av Kosterbladet vet att riksgränsen mellan Norge och Sverige stadfästes år 1661 genom Nasslebackatraktaten (se Kosterbladet 2020) efter det att Bohuslän definitivt blivit svenskt vid freden i Roskilde 1658. Under slutet av den norsk-svenska unionstiden blev det tvist om gränsen, främst på grund av hummerfisket runt Grisbådarna. En norsk-svensk gränskommission kunde enas om gränsen genom Idefjorden fram till Herføl- Norra Hällsö och den markerades under år 1904. Gränsen väster därom och ut i havet blev föremål för en gränstvist som avgjordes i skilje-/voldgiftsdomstolen i Haag år 1909. Den gränsen markerades år 1912. Dessa båda gränsmärkningar har lämnat väl synliga spår i Idefjorden, på Kosteröarna, Hvaleröarna och skären däremellan i form av mycket stora kummel/varder och i berget inhuggna kungliga namnchiffer/monogram."

Gränsen definieras av mittpunkten (med några undantag) mellan närmsta land eller skär i respektive land och gränsen går genom dessa punkter. Den västligaste linjen (l-m) går mellan St Drammen och ett skär vid Heia, Hejeknub, och mittpunkten är markerad med XX på kartan och markerad genom en gränsboj GB2 i havet. På Valjällets utsiktsplats på Sydkoster finns denna infoskylt om St Drammen. Av teckningen får man intrycket att monogrammet är ifyllt med färg och så har det varit. Numera är monogrammet på St Drammen knappt synligt. Texten på Valjället är missvisande då "1:an i märket" inte en siffra utan bokstaven l som på norska sidan motsvaras av bokstaven m på Heieknub som framgår av fotot med Haakon VII:s monogram. Närmast österut kommer linjen (j-k) mellan nordligaste Rödskäret och sydligaste Svartskæret och därefter linjen (g-h) mellan Nord Hällsö och Gylteholmen syd om Herføl.

Vidstående foto av Oscar II:s monogram på Nordöskär är från ett examensarbete år 1980 när en noggrann inmätning av

punkterna gjordes. Idag finns ingen färg kvar och monogrammet kan ej längre ses från sjön. De flesta monogrammen är nu svåra att upptäcka och växer succesivt igen. Någon förklaring att man låtit göra dessa ståtliga monogram finns inte i handlingarna från 1904 och 1912, och inte heller varför annorlunda ut på norsk sida som exemplet från Gyltholmen.

Monogrammen bär unik vittnesbörd om gränsen och svunna tider och följer en lång tradition i området av hållristningar och stenhuggeri. Visst förtjänar de att synas bättre!

Stora kummel/varde finns på Valjället, Sydkoster och Huseviksholmen, Skarvesättet, St Drammen och Klövskår utanför Nordkoster och de bildar enslinjer och där de korsar motsvarigheterna på norska sidan ligger de fyra gränsbojarna. Längre in mot land har imponerande kummel/varder rests på flera ställen, det högsta nästan tio meter. De är också försedda med kungsmonogram och bildar enslinjer som visar sjöfarare och fiskare var gränsen går. Dessa kummel visar alltså sjögränsen och inte någon farled, vilket annars är den vanliga funktionen för ett kummel. De är alla synliga i sjökorten.

Tack för stor hjälp med denna artikel till "gränseentusiasten" Jon Gudbrandsen, deltidboende på S Sandøy samt till Mette Lauritsen/Eurenus och Ebba Löndahl och deras examensarbete år 1982 i lantmäteri som även skänkts till hembygdsföreningarna på Hvaler, Koster, Halden och Strömstad."

Kosteröarnas landskap - från istid till nutid

Bohuslän fick sitt nuvarande utseende för 1700 miljoner år sedan. Bergkedjeveckningar har medfört sprickbildningar där yngre bergarter som t.ex. pegmatiter, graniter och diabaser pressades upp i sprickorna. Diabasen är den bergart som man kan se som mörka streck över öarna i hela Kosterkärgården. Dessa spår kallade man "Hin Håles harvedrag".

Kosterfjorden är en djupränna under havsytan med ett djup på över 200 meter som skiljer Kosteröarna från fastlandet.

Inlandsisen

Landskapets utseende skapades när den senaste inlandsisen drog sig tillbaka efter att ha slipat berghällar och omfördelat stenar och klippblock i terrängen. För 12500 år sedan låg isfronten ungefär vid vår nuvarande kustlinje. Isen hade då pressat ned landet, vilket tillsammans med de enorma vattenmassorna från den smältande isen gjorde vattennivån mycket högre än idag. Koster låg då helt under vattenytan. När isen var borta började en långsam landhöjning. Vida områden på öarna täcks av vad man brukar kalla stenmalar med massor av klapperstenar. På vissa av dessa platser har det bildats stora vågformade mönster s.k. strandvallar. De bildades när havsytan låg på denna nivå. Vågorna rullade in över stranden och sorterade stenarna. Där blev de liggande som de gör än i dag.

Bosättningar

De äldsta spåren av bosättningar har man funnit på Nordkoster och de är troligen från yngre stenåldern/äldre bronsåldern, ca år 1500 före Kristus. De har dock inte daterats.

På Sydkoster har man funnit spår från bronsåldern. Bland fynden på Sydkoster fanns rester av flinta från verktygstillverkning, en boplats samt kokgrop med fragment av brännkol, vilket daterades (med kol-14) till år 800 före Kristus. Spåren från människorna tyder på att de försörjde sig på jakt och fiske men inte odling.

Jordebok

De första nedtecknade uppgifterna om Koster finns i Biskop Eysteins jordebok från 1398. Det är en beskrivning av mark och markområden. Här nämns en gård på Nordkoster och sex gårdar på Sydkoster, Långagärde, Övre Kile, Nedre Kile, Röd, Brevik och Kyrkosund. Det framgår, av den skatt som betalades till kyrkan, att gårdarna har varit väl utvecklade. De lämnade en tiondel av det man hade varje år. Därför borde de på Nordkoster haft ca 30 kor och på Sydkoster ca 110 kor. Bohuslän tillhörde under denna tid Oslo stift, som då var en del av Danmark. Kosterborna livnärde sig vid denna tid i huvudsak på jordbruk, men även fiske, säl- och sjöfågeljakt var viktiga näringar. Bohuslän blev svenskt 1658 och den första svenska jordeboken upprättades 1659. Gårdarna på Koster ägdes då av svenska staten och det var samma antal och samma gårdar som 1398. År 1741 gjordes en värdering av gårdarna och de såldes till de enskilda öborna.

Vattnets aftagande

En av de första vetenskapsmän som besökte Koster var botanisten Pehr Kalm. År 1742 gjorde han sin Bohuslänska resa och besökte bland annat Kosteröarna. Uppdragsgivare var Kungliga vetenskapsakademien i Stockholm, till vilken han rapporterade om jordbruket, fisket, samhällslivet och naturen. Per Kalm lade även märke till vad han trodde var "vattnets aftagande" det vill säga vattnets tillbakadragande efter syndafloden. I dag vet vi att det är landet som höjer sig efter inlandsisen.

På Gripenhielms karta som gjordes under andra halvan av 1600-talet finns det sju kronohemman på Kosteröarna. Samma gårdar som år 1398.

Laga skifte

Den stora sillperioden vid sekelskiftet 1800 medförde en kraftig befolkningsökning i skärgården. På Kosteröarna började nu jordbruket spela ut sin roll som huvudnäring och ersattes i stället av det mer framgångsrika fisket. Befolkningsantalet hade varit mycket lågt med ca 30-50 personer boendes på båda öarna i kanske 1000 år. Befolkningen ökade hastigt under 1800-talet och marken splittrades i små markområden. Det ledde till att man införde skiften av markområden. "Laga skifte" på 1860-talet innebar att den uppdelade marken slogs samman till större enheter. Omfördelningen föregicks av en noggrann värdering för att det skulle gå rättvist till.

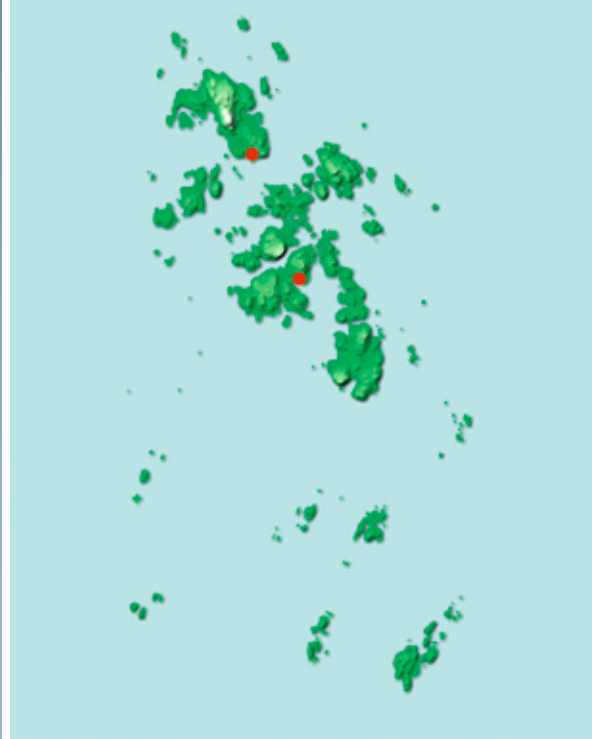
På Nordkoster genomfördes "Laga skifte" år 1862 och skifteskartan med tillhörande protokoll ger en värdefull information om markens beskaffenhet och produktivitet. I stora drag kan man säga att Nordkoster gav ett kargt intryck, med betesbackar, ljunghedar och stora sandfält. Största delen av inägomarken var uppodlad och avgränsad från utmarken med en gårdsgård eller stenmur. Betesdjuren höll till på utmarken.

1900-talet

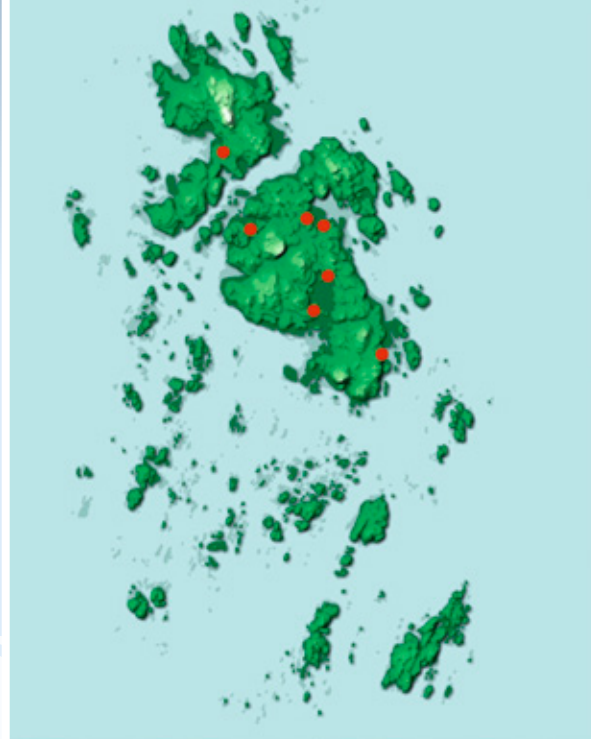
Under 1900-talet blev räkfisket allt viktigare och kom att utgöra den största inkomstkällan. Jordbrukets betydelse minskade allt mer. På 20-talet betade ca 30 kor och ca 30 får i utmarken på Nordkoster. Djuren släpptes in på inägorna i oktober när all skörd var bärgad. Under 30-talet försvann de flesta korna och hästarna. Familjen Milton hade de sista djuren i utmarkerna, fyra kor och en häst, fram till slutet av 40-talet.

I början av 60-talet skaffade Margit Lunnås Andréson på Sydkoster ett antal får. På 80-talet bildades ett naturreservat på Kosteröarna med syftet att bevara den gamla kulturmarken. Ytterligare två fårfarmer startades, en på Nordkoster och en på Sydkoster. I dag hjälper öarnas betesdjur till med att bevara en del av den gamla kulturmarken, som många anser vara värdefull ur biologisk mångfaldssynpunkt.

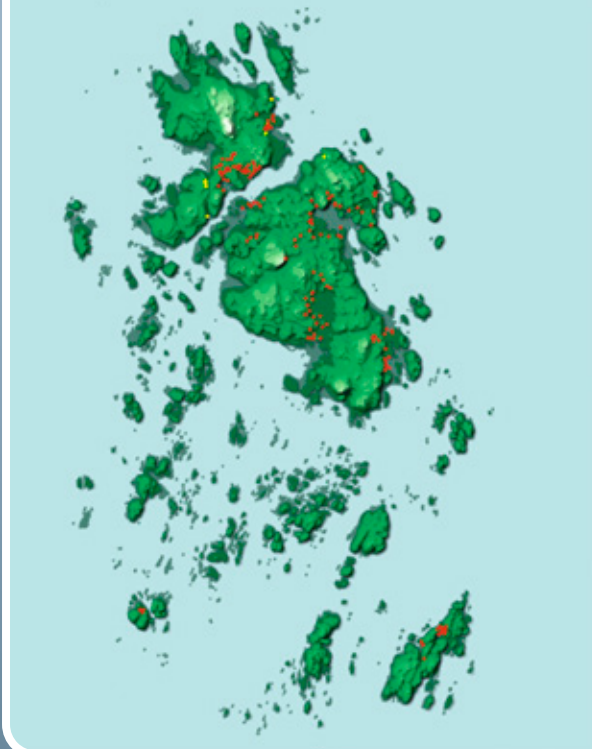
Kosteröarna ca 1000 år före Kristus. Havsytan var ca 15 meter högre än idag. De röda punkterna visar var man har funnit lämningar efter bosättningar.

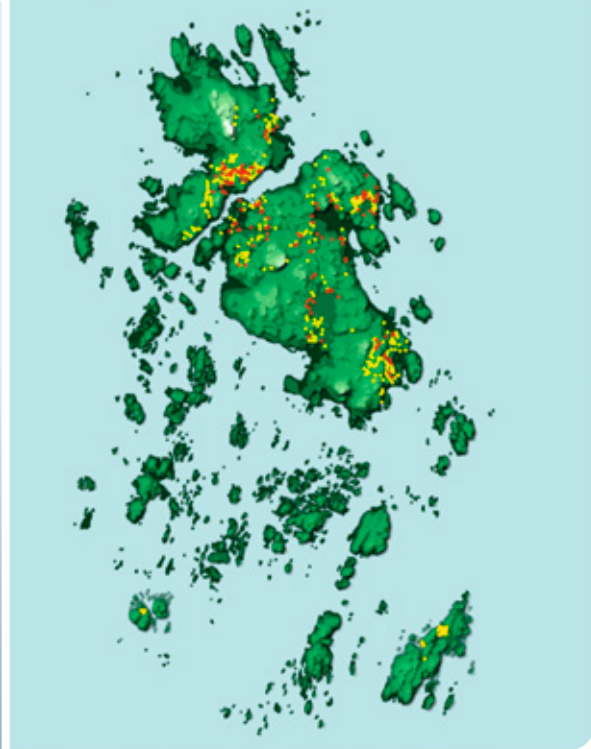
Kosteröarna ca 1398 år efter Kristus. Havsytan var ca 3-4 meter högre än idag. De röda punkterna visar 1 gård på Nordkoster och 6 gårdar på Sydkoste.

Kosteröarna år 1950. De röda markeringarna visar hus med bofast befolkning år 1950 och de gula sommarhus.

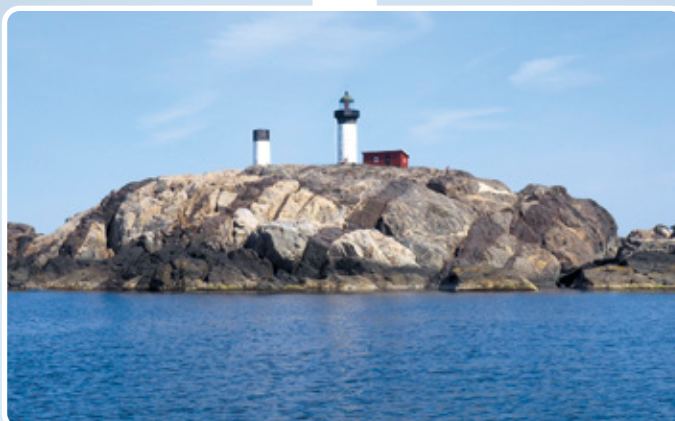

Kosteröarna år 2000. De röda markeringarna visar hus med bofast befolkning år 2000 och de gula sommarhus.

URSHOLMEN - lite historik om fyrarna och deras berggrund

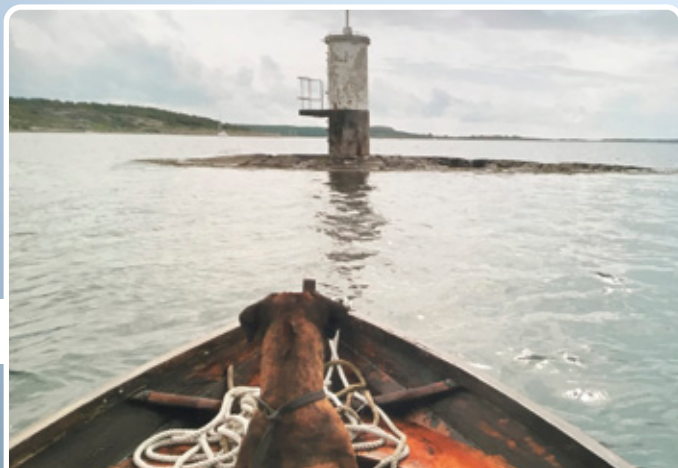
Fyra kilometer sydväst om Koster ligger Ursholmen som med sin gamla ståtliga dubbelfyr utgör den yttersta delen av en säregen och av fiskare, turister, konstnärer, får och sälar högt älskad, men i dåligt väder farlig, skärgård. På den stora bilden, telefotoad från Koster, ses de bägge fyrtornen dominera horisonten, nästan en slags symbol för den marina nationalpark i vilka de är centralt placerade.

Symbolfunktionen är viktig, liksom att de utgör ett minne av sig själva där de reser sig 33 meter över sin taggiga holme. Som vägvisare i nattsvärta och oväder behövs de emellertid inte längre. Sjöfarare navigerar nu för tiden med hjälp av elektronik och satelliter som, om systemen fungerar, kan ange på metern var man befinner sig. I en båt utan moderna navigationsinstrument, är det lätt att hamna på grund såvida man inte äger de gamla vikingarnas kunskap om att följa stjärnorna. Natttid hjälper alltså fyrarna inte till, men de fungerar dagtid som en slags sjömärken. I det ena av Ursholmens torn är fortfarande monterat en lampa som en liten påminnelse om gamla meriter, liksom i en av de gamla fyrarna på Nordkoster, som byggdes i början av 1800-talet på Kosters högsta punkt 58 m.ö.h, berget Bonden som också kallas Högen. Bondens dubbelfyr visade sig snart vara för högt placerad, skyndes ofta av dimmor eller förväxlades med stjärnor och lurade många seglande skepp till katastrof i den farliga skärgården. Den ersattes redan 1891 med de bättre placerade tornen på Ursholmen. Också de mindre ledfyrarna som visade väg inne i skärgårdarna är numera för det mesta uttrangerade. En sådan, Siesådan, även kallad Trine-Hulda efter en dam som var känd för sitt ihärdiga blinkande, syns på det mindre fotot. Den har blinkat färdigt sedan några decennier, står ständaktigt men i förfall, i ett grundspäckat flak utanför Långevik på Sydkoster.

Jordbävningen

Klockan 11.27 den 23:e oktober 1904 inträffade den värsta jordbävning som i känd tid drabbat Sverige. Dess epicentrum låg i Skagerack ett stycke utanför Ursholmen. Den var inte av samma kaliber som de berömda jordbävningar som då och då slår till i andra delar av vårt klot, men kraftig nog att ställa till en hel del förtret i människornas boningar vida omkring och kändes av så långt bort som i St Petersburg i Ryssland. Någon tsunami är inte beskriven men pendeln i den nyinstallerade seismografen i Uppsala gick sönder!

Fyrtornen på Ursholmen höll däremot ihop. Styrkan uppmättes till 5,5 på Richterskalan vilket betyder, på grund av dennas logaritmiska utformning, att den var åtskilliga hundra gånger starkare än de skalv som ägde rum i Kattegatt 1985 och 2012 vilkas Richtertal låg som mest på 4,6. Kraftiga skalv men milda smekningar jämfört med de stora jordbävningarna eftersom våra nordiska länder ligger på en stabil urbergsdel av klotet, långt

ifrån de sprickor i jordskorpan som gnekar mot varandra i t.ex. Kalifornien.

Urberget

Vi lever här i norr på en berggrund som i stort sett håller sig i ro, men det kan, apropå jordbävningar, nämnas att på 1700-talet drabbades området av en omskakning, varvid tornet på Naverstads medeltidskyrka några mil sydöst om Koster rasade. Det byggdes omsider ett nytt torn, för säkerhets skull en bit från kyrkan. Förändringar i jordskorpan äger mestadels rum så långsamt att vi uppfattar stabiliteten som för evigt konstant. Men faktiskt låg en gång det som idag kallas Koster någon helt annanstans, på andra sidan Atlanten. Men det var så länge sedan att detta hav inte existerade och människosläktet knappast påtänkt. Jordskorpan förnyelse pågår ständigt. På fotot med Ursholmsfyrarna kan man uppfatta en viss taggighet i öarnas form. Det är inte riktigt samma, ofta rosafärgade och bulligare klipplandskap, som söderut i Bohuslän. Den danske geologen Björn Hageskov har ingående studerat den geologiska utvecklingen av Bohuslän. Speciellt har han ägnat sig åt kosterskärgården vars berggrund kommit till under två olika bergskedjebildningar, dels den s.k Gotiska bergskedjebildningen som ägde rum för 1700 miljoner år sedan och dels den s.k. Svekonorvegiska bergskedjebildningen som ägde rum 500 miljoner år senare. Tidsperioden mellan dessa bildningar har i geologiska kretsar väckt sådant intresse att den fått ett eget namn, KOSTERPERIODEN.

Berggrunden i området består mest av olika gnejstyper, alltså inte granit och under kosterperioden ägde stor magmatisk aktivitet rum. Diabasgångar, diorit, pegmatit och röd ögongranit, den sistnämnda finns på Nordkoster, trängde från jordens innandömen upp genom det sprickande urberget och stelnade. Medan den äldre gnejsen var grå med vita inslag var diabasen svart, och kosterskärgården övertväras idag av ungefär 700 svarta diabasgångar från ssv till nno. De har en bredd av c:a 2 meter. Tillsammans utgör dessa diabasgångar 20 procent av berggrunden i området. Genom årmiljonerna har sedan havet gröpt ur diabasen medan gnejsen uppvisat större slitstyrka. Detta som en mycket generell förklaring till holmarnas ofta taggiga profil. Mer detaljerad information om detta stenlandskap som lever i ständig förändring finns att få i geologisk forskning. Man kan börja sin forskning på nätet.

Konst- & Musikfest på Koster

Louise Höffsten

På sommaren bjuder öarna på mycket konst och musik och utbudet är stort. Restaurangerna har ofta musikkvällar. Utställningar med allsköns konst, finns mer eller mindre lite överallt. Se lokala anslag.

Men även under den lugnare perioden under vår och höst förekommer det musik, kultur och konst. Öarnas egna konstnärer som Stefan Carlgren Nordkoster har sin verkstad igång med vackra smycken och andra arbeten.

Ann Husbys färgglada ateljé vid vägen i Kläpphagen på Sydkoster, är svår att missa.

Stefan Carlgren

Divans Orkester

Det finns fler öbor som skapar, men som väljer att visa sina alster vid speciella tillfällen.

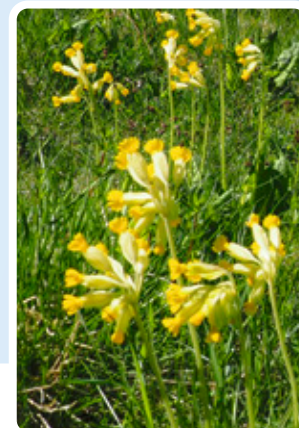
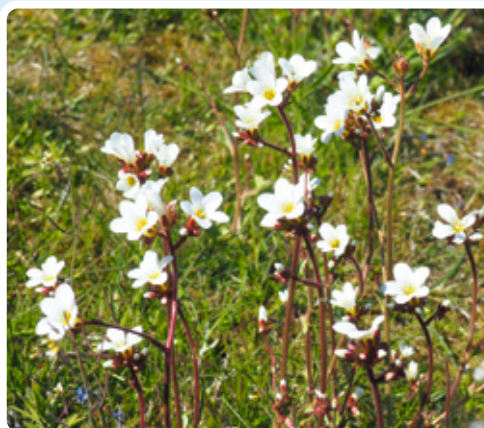
Fiskargården på Nordkoster har ett eget program terminsvis. De håller regelbundet musikpub och öarnas eget band "Divans orkester" brukar uppträda.

KONSTRUNDA

Varje påsk är det konstrunda långfredag, påskafton och påskdagen, i år 3-5 april kl 11-16. Det är en del lokala konstnärer som deltar, men även andra. Utbudet är varierande och det finns alltid något för olika smaker. Samlingsutställningen är i Fiskargården. Se separat program eller på facebook i gruppen "Det händer på Koster".

På hösten är det Konst och kulturfest i en hel vecka. När det är höstlov drar festligheterna igång, dvs vecka 44. Utbudet är mycket varierat även här och allt från konserter, teater, målningar, film och workshops som till exempel rollspel. Separat program kommer i höst om Konst- och musikfesten på Koster.

Susanne Enfors-Davies

I maj och juni blommar det som mest på öarna, men blomningen fortsätter även under sommaren. Särskilt vackra områden är kustängarna där de salttåliga växterna trivs. Två tredjedelar av öarna är naturreservat förutom nationalparken.

Det finns en hel del sällsynta och fridlysta växter såsom nattviol, sankte Pers nycklar, martorn och många fler.

Just martorn kallas för "Kostertisteln" och den förekommer växande direkt i sanden nära havet. Växten tillskrevs en gång i tiden magiska krafter. Om man drack en dekokt av roten eller hängde en krans av blomhuvuden kring sin hals blev man oemotståndlig i kärlek. Vilket naturligtvis är totalt nonsens. Den är vackrast där den står.

I betesfällorna när tiden är rätt, växer det stora gula fält av gullvivor. På en del ställen är det vitt av mandelblom och på strandängarna vid Långevik är nästan hela viken lila av trift när de blommar. Här kallas de för strandgossar.

För den intresserade blomälskaren är Koster ett paradiset. Öarna fullständigt översvämmas av blommor på försommaren. I Ekenäs vid tennisbanan växer ett sällsynt träd, bohuslinden. Den är väl egentligen inte särskilt vacker. Då är ett mer fascinerande träd den stora eken som växer intill vandringsleden i närheten av kyrkogården.

Susanne Enfors-Davies

KOSTER MARIN AB - sedan 1982

Koster Marin AB bedriver frakt- och passagerartrafik till Kosteröarna och längs kusten. Sedan 1982 har rederiet utfört i stort sett all fraktrafik mellan Strömstad och Koster med till lastfartyg ombyggda vägfärjor. Dessa färjor har också, tack vare att de utrustats med kran, varit utmärkta arbetsfartyg och utfört vitt skilda uppdrag.

Under en period engagerades färjorna för utläggning av ett stort antal sjökablar för el, bland annat tre över Kosterfjorden.

På norsk sida fick rederiet uppdrag med att lägga ut miltals med flytbryggor, mest i Oslofjorden och främst i Oslo, men även (med inhyrda fartyg) i insjön Årungen och så långt norrut som Sognefjorden och Bodö.

Fraktverksamheten - "linjetrafiken" - på Koster har stora säsongvariationer. När inte större byggprojekt pågår är beläggningen vintertid ofta blygsam. För sommaren gäller motsatsen.

Över tid har dock trafiken utvecklats. Vid starten 1982 var utgångsläget vintertid en tur var fjortonde dag, vilket utvecklades till en tur varje vecka, två turer varje vecka och så vidare till dagens trafik med en tur måndag, två på tisdag och två på torsdag. Vår och höst förtätas trafiken för att under sommaren omfatta sex dagar och totalt elva turer per vecka.

Rederiet har under de gångna fyrtiotvå åren förvärvat fem färjor, sålt två och byggt om en ("Kosterfärjan 2") till isgående passagerarfartyg och ordinarie Ramsöbåt. Återstår således två, "Kosterfärjan" och "Kosterfärjan 4", varav den sistnämnda förutom kran och ramp för rullande last även utrustats med kylrum för upprätthållande av den obrutna kylkedjan. Den förstnämnda färjan ombesörjer främst rullande gods eller större partier, som påkallar extra avgång.

Båda färjorna är äldre damer, byggda för vägverket 1957, men ombyggda och med teknisk utrustning updaterad förväntas de göra tjänst många år till. De motsvarar också de ekonomiska möjligheterna för linjen.

Från 1989 ombesörjer rederiet den reguljära passagerartrafiken Strömstad - Koster och Strömstad -Ramsö på uppdrag av länstrafiken (Bohustrafiken, sedermera Västtrafik).

Vid trafikstart i juni 1989 introducerades en för området ny båttyp, en katamaran, som för sommartrafiken kompletterades med inhyrda "Walona" (som kom att köra varje sommar till 2008) och för tidiga morgonturen taxibåten "Koster Express" Nymodigheten med tvåskrovsfartyg sågs på sina håll med viss skepsis, men efter en ovanligt blåsig första vinter hade "Kostersund" vunnit passagerarnas hjärtan med goda sjöegenskaper och god komfort.

Under de följande åren sökte rederiet på begagnatmarknaden efter kompletterande fartyg. Redan 1991 inköptes det första tillskottet, en snabb mindre enskrovsare, som ombyggdes och sattes i trafik som reservbåt och Ramsöbåt under namnet "Kosterbris". Passagerartrycket ökade och hösten 1992 inköptes från Waxholmsbolaget den större enskrovaren "Östan", som i Koster Marins färger fick namnet "Kostervåg" och tog över platsen som första reserv. Detta fartyg användes också under två somrar i trafik Koster-Skjaerhalden-Strömstad där anlöpen i Strömstad anpassades till behovet av extraturer på Koster. Det ökade trycket på linjen Strömstad- Koster gjorde att linjen till Norge lades ner. Hösten 1995 tyckte rederiet, att man lärt sig enskrovsläxan. "Kostervåg" såldes tillbaka till Stockholm.

I stället inköptes från Norge "världens första katamaran" av typen W86, byggd 1971 till ett mycket facilt pris. Fartyget genomgick en total ombyggnad, med en förnyelse av allt tekniskt och allt över däck. Resultatet sattes i trafik som "Kosterfjord" 1997. Fartyget har i fackpress benämnts "The Grandmother of all catamarans". Rederiet disponerade nu två katamaraner med samma passagerkapacitet, 270.

Samma år såldes den kvarvarande enskrovaren, "Kosterbris" till Stockholm. Försäljningen av de bägge enskrovsbåtarna gav ett bra överskott, som kom väl till pass för att täcka ombyggnads-kostnaderna för nytillskottet.

Under 1999 togs kontakter med Oma Baatbyggeri i Leirvik på Stord för diskussioner om en ev ombyggnad av "Kostersund". Samtalen utmynnade i, att Koster Marin fick ett erbjudande om en nybyggd katamaran. Priset var högt, men fördelarna fanns där i form av ett genomgående huvuddäck med överlägsen tillgänglighet, ett modernt skrov med kraftigt minskad bränslekonsumtion och förbättrad komfort. Samtidigt fanns risken för att trafiken skulle komma ut på förnyat anbud. Projektet var helt företagets eget utan ersättning från trafikhuvudmannen. Kontrakt skrevs i mitten av december i Halden under ett vinterväder som sänkte hindrat mötet.

Efter en intensiv byggperiod, som präglades av gott samarbete, levererades "Kostervåg" (2) under iakttagande av traditionella ceremonier 1 juni 2000. "Kostersund" avyttrades 2006 och ersattes 2007 med rederiets hittills största fartyg, åter en katamaran med obrutet huvuddäck och en passagerarkapacitet på 290, "Kostersund" (2). Efter ny upphandling 2008 fick rederiet fortsatt förtroende på traden.

Under alla år hade rederiet "spaning" på vissa fartyg, som kunde vara intressanta, om de kom ut på marknaden. Ett sådant var en liten katamaran som 2014 inköptes, fick namnet "Kostervind" samt sattes in på Ramsö och som extrabåt, medan "Kosterfärjan 2" påbörjade sin långa konvertering till isbrytande passagerarbåt. 2015 kom ett annat av spaningsobjekten ut på marknaden, denna gång en fem år yngre syster till "Kostervåg". Fartyget inköptes, gavs namnet "Kosterbris" och togs till Oma för uppgraderingsarbeten, bland annat behövde huvudmaskinerna bytas. Under flera år hade nu bränslesparning med tillhörande miljöfrågor stått i centrum för intresset i rederiet. Nu väcktes för första gången tanken om eldrift. Offerter togs in och beräkningar gjordes, men på sista raden lyste siffrorna röda. Det blev konventionellt dieselmaskineri, lika storasyster.

2020 kom en ny upphandling. Koster Marin fick åter uppdraget. Samtidigt nalkades tiden för byte av huvudmaskin på "Kostervåg". Elektrifieringstanken dammades av. Ansökan om bidrag från Klimatklivet insändes och beviljades. Undre tiden tog pandemin ett stadigt tag om samhället och försvårade en eventuell norsk utförare. Arbetet beställdes hos Swedeship Djupvik med uppbackning av Oma Baatbyggeri vad avser konstruktionen av den skrov- förlängning som batterivikten framtvängde. Med tanke på pandemin blev förseningen på tre månader överkomlig. Värre blev prisstegringen i farsotens kölvatten.

Resultatet – den elektrifierade båten - blev dock lyckat.

Inte fullt så lyckat blev för Koster Marins del den senaste upphandlingen. Efter ett digert arbete, som bland annat innebar att vi tillsammans med Oma Baatbyggeri planerade en uppdaterad syster till "Kostervåg" med likvärdig kapacitet och fler sittplatser och skräddarsydd för trafiken baserat på rederiets långa erfarenhet. Sändes anbudet in. När det öppnades hade Koster Marin det lägsta priset, men när allt var sagt och gjort stod företaget som förlorare och lämnar uppdraget för Västtrafik 26 september.

Därför vill vi med detta sista exemplar av KOSTERBLADET tacka alla för de 37 åren vi haft förmånen att lära känna er och önska alla en trevlig sommar och många goda år framöver!

Lokal Isbrytare

ISHINDER, som leder till is-turlista, är ingen vanlig kost för Kosterbåtarna.

I genomsnitt sker detta vart femte år, även om senast det inträffade var 2013. Närmast Strömstad krävs det isbrytning oftare, ungefär vart annat år fryser Strömsfjorden och hamnen, men det märker normalt inte resenären så mycket av då isbrytning sker med rederiets lastfartyg före första morgonbåtens ankomst.

Januari 2026 kom med ihållande stark kyla. Tack vare det från början ovanligt varma havsvattnet och en envis nordostlig vind, som drev ut det kalla ytvattnet från Strömsfjorden, fördröjdes isbildningen. Det var först den 4/2 som "Kosterfärjan" fick gå före "Kostervåg" för att undanröja eventuella hinder. "Kostervåg" byttes mot "Kosterfjord".

De ihållande nordostliga vindarna medförde att det först uppstod ishinder på kostersidan med is som packades vid Kilesand och problem med issörja mot Ekenäs och inloppet till Kostersundet. Detta frös ihop och Kilesand ställdes in från 6/2. "Kosterfärjan" fick fortsätta assistera med att hålla de tre återstående bryggorna och isrännan över fjorden öppna. Vid Ekenäs och framför allt i Kostersundet växte isen till sig. En ovanlig utveckling. Oftast har isen blivit hårdast i Strömstad.

Isläget har också fört med sig ett flertal observationer av t ex flera havsörnar. Rävar är vanliga längs råkarna. Is-turlista infördes 12/2 från 18.20. Till en början med "Kosterfjord" assisterad av "Kosterfärjan". På fredagen 13/2 sattes "Kosterfärjan 2" i trafik.

Tack vare att anpassat fartygsmaterial funnits tillgängligt har kosterborna utan större störningar kunnat fortsätta sitt vardagsliv trots isen.

I skrivande stund (17/2) talar SMHI om varmfronter till nästa helg. Vi avvaktar och kör vidare mot öppet vatten.

Håkan Eriksson

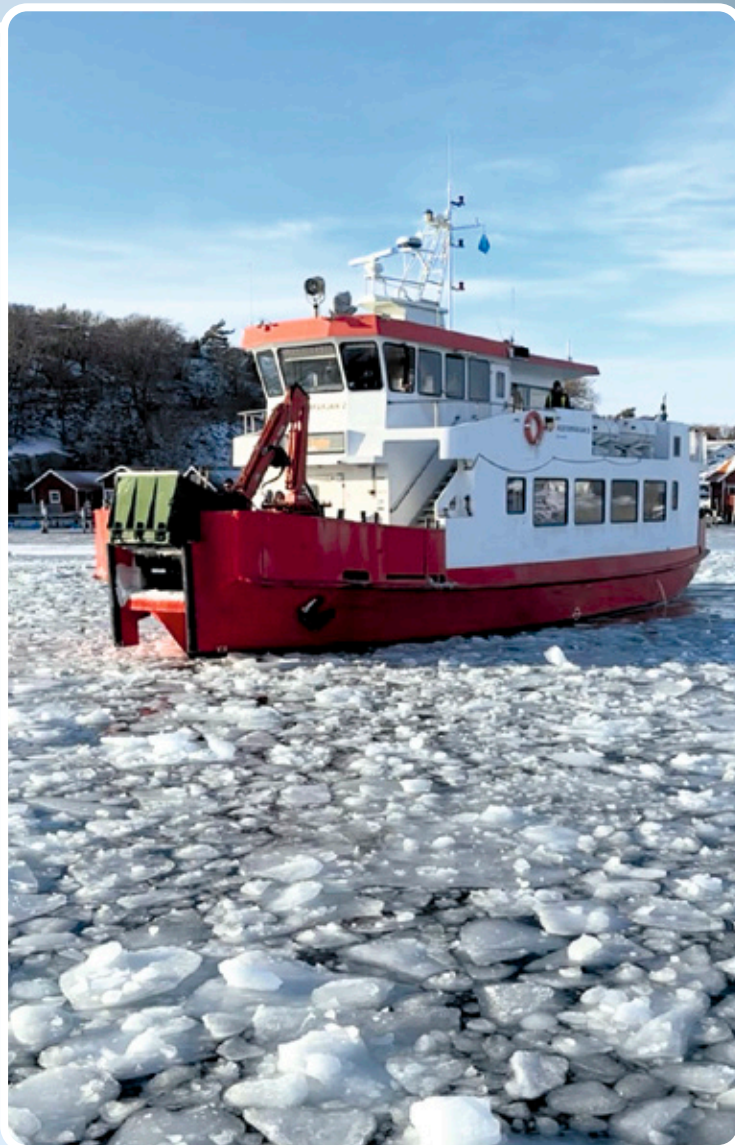

Foto: Ann Husby
Irène Andersson

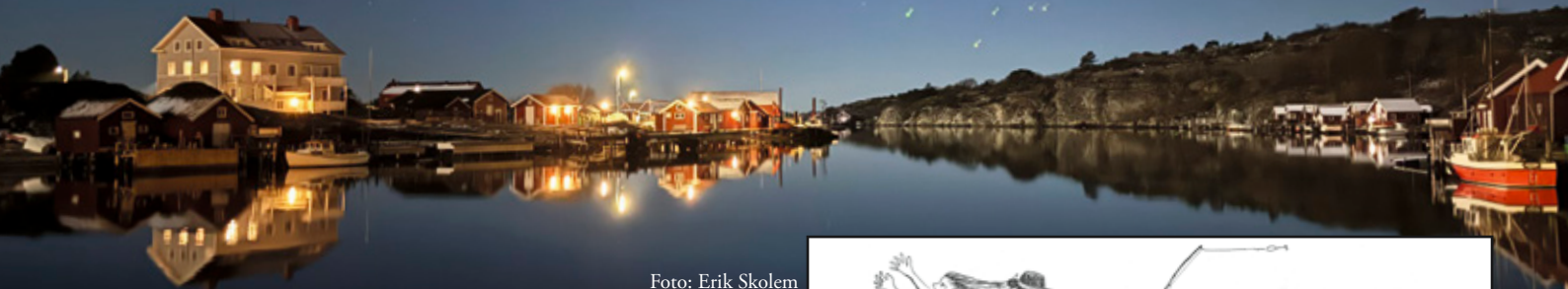

Foto: Erik Skolem

KOSTERFJORD 46

Nya Kosterfjord 46 till salu
Hyr en Båt! Louer Bateau!
Rent a Boat! Boot Mieten!
 Tel. 0526-151 40

Vi hjälper er gärna upptäcka skärgården och
 Kosterhavets marina nationalpark.

Magiska VÄSTKUSTEN

KUST EVENT

www.kustevent.com

Välkommen till
 Kosterhavets Ekobod!

Vårt hjärteställe i mormor och morfars hus
 nära Västra bryggan på Nordkoster
www.kosterhavetsekobod.se

Restaurang – Bar – Kulturscen

Capio Vårdcentral

Capio Vårdcentral Strömstad

Välkommen till din vårdcentral i Strömstad.
 Vi erbjuder dig ett brett vårdutbud, digitalt
 när det är möjligt och fysiskt när det behövs.
 Ring, chatta eller besök oss.

Välkommen!

Öppet
 vardagar
 07.30 - 17.30
 Chatta
 07.30 - 17.30

Oslovägen 44, 452 35 Strömstad | Tel: 0526-7990 00

ICA nära Affär'n Sydoster
Öppet året runt!

Välsorterad livsmedelsbutik
Öppet : ica.se
Café och nybakat

Apoteksombud
Spelombud
Frimärksombud
Bensin

Välkomna!
hälsar Ida och David
Tel 0526-20035

för mer info
scanna QR koden

Koster Trail

Ett utmanande terränglopp mitt
i Kosterhavets nationalpark

@kostertrail
www.kostertrail.se

HAMNGRILLEN
Ekenäs, Sydoster

Kiosk • gatukök • pizza

KOSTERS SKOLA

Kosteröarnas Skola – ideell förening

Barnomsorg på Kosteröarna!
Med Kosteröarnas fantastiska natur som en naturlig del av verksamheten, drivs Koster-tisteln av ett föräldrakooperativ.

Läs mer på vår hemsida!

Kosterlamm
Gårdsbutik på Sydoster

Ekologiskt uppfödda får och lamm
Försäljning av kött och skinnprodukter

Strömstad kommuns miljöpris 2013 | Guldklövern av Centerpartiet i Strömstad 2016 | Årets företagare i Strömstad 2017

Kosterlamm • Djurstallet i Brevik
45205 Sydoster • Telefon: +46 0707483107

Bastes
kafé och vinbar

Upptäck Bastes kafé och vinbar i naturreservatet på Nordkoster!

ELIMKYRKAN SYDKOSTER

För program se våra anslagstavlor vid hamnarna
Varmt Välkomna!

Info tel. 070-2831039
pontus.oberg@telia.com

Följ oss på sociala medier för fler nyheter
#bastes_pa_nordkoster
#bastesvinbar

Besök oss på Västra Brovägen 39, Nordkoster

UPPLEV SKÄRGÅRDEN HELA ÅRET

En naturskön skärgårdstur mellan Strömstad & Skjærhalden, Hvaleröarna i Norge

www.hvalerfjordcruise.no

KILESANDS BYGG.se

STRÖMSTAD
KOSTER

Svante Nilsson | +46 709 730042 | svante@kilesandsbygg.se
Patrik Hedenstierna | patrik@kilesandsbygg.se

KROKEN BY *Ditt hem på Koster!*

- 1- eller 2-planshus
- Nyckelfärdigt på friköpt tomt
- Pris från 4 800 000:-

www.sverresnickare.se

RESTAURANG
Strandkanten

Restaurang och presentbod i unik
sjöbodsmiljö som passar hela familjen
Drivs av en året runt boende familj

Belägen vid gästhamnen på Nordkoster
Tel 0526/20277

Gilla oss på
facebook

Stella
BÅT & SNICKERI
SYDKOSTER

Tråbåtbyggeri Snickeri Byggnadsvård
tom.hemreus@gmail.com +46(0)768-813787

Välkommen till
Hembygds museet
i "Sibirien" vid
Långegärde Brygga.
Koster Hembygdsförening
Öppet dagligen
21/6 - 16/8 kl.16.00-18.00

BOK
handlarens
PUB

KÄK, BIRA & ÄVENTYR!
Bokhandlarenspub@gmail.com
0727-371628
Bergdalen, Sydoster

Laholmens Fisk
BUTIK & RESTAURANG STRÖMSTAD

Restaurang och Fiskaffär

- Fisk & Skaldjur
- Egenproducerade delikatesser
- Take away
- Catering
- Fullständiga rättigheter

Sätt dig hos oss och njut av fin hamnutsikt och goda smaker!
Vi levererar med Kosterbåten - ring in din beställning.

Norra Hamnen, Strömstad
+46 (0) 526-10240

SUNDET

Restaurang

Makrillrace

Skaldjursfrossa

Livemusik

Sundets Skaldjurscafé har ett fantastiskt läge vid Långegärde Brygga på Sydkoster. På vår soliga bryggservering kan du njuta av färska skaldjur, välja mellan kött, fisk och diverse smårätter. Missa inte Sundet under ditt besök på Koster!

På **LÅNGEGÄRDE BRYGGA**

kotersundet.se

Tel: 073 261 41 21

Familjecamping & ekostugor
alldeles intill havet.

Förbokning krävs alltid, även för tältplats.

www.lyths.se

RESTAURANG
BAR
KIOSK

Långgärde, tel. +46 (0) 70-557 99 57
e-mail: casa.paco@outlook.com
Besök eller kontakta oss även på Facebook

Kajakuthyrningen på Nordkoster

- Havskajak
- Surfski
- SUP

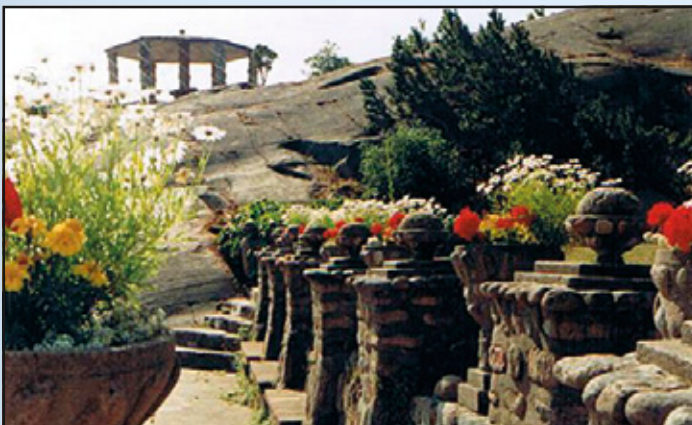
Nord Kajakuthyrning • Tel./WhatsApp 070-778 74 94
www.nordkajak.se

ARKITEKT MADELEINE JOHANDER

Har du ett projekt du vill
förverkliga?
Bygga nytt? Bygga om? Bygga till?
Eller är det dags att ta hand om
ditt gamla hus?

madeleine@sandslott.se tlf +47 40 82 82 84 sandslott.se

ALASKA

Historisk kulturträdgård.
Guldgräverskan Hilmas paradiso!

Café, Utsällning och vandringsleder.
Öppet 29/6 - 8/8, Öppet alla dagar.
Chartrade grupper maj - sept.

Se turlista på www.selincharter.se
Bokning: 070-605 81 76, info@selincharter.com

KOSTERCYKELN

Bemannade cykeluthyrningar vid Ekenäs och
Långgärde bryggor samt Kostergården.
Golfbilar bokas via hemsidan, finns i Ekenäs
och Långgärde.

www.kostercykeln.com
info@kostercykeln.com
070-570 54 22

Keramik verkstad

Monica Larsen

Sydkoster Kyrkosund
Valmutvägen 33
Tel. 0526- 20600
 [keramiker_monicalarsen](https://www.instagram.com/keramiker_monicalarsen)
kosterkeramik@hotmail.com

Boka höstens hummersafari!

info@selincharter.com
070-605 81 76
www.selincharter.se

Slöjd & Hantverk

Butik på Långgärde Brygga

Öppettider:
stromstadsh.se

I samarbete med
Vuxenskolan

**Skall du sälja eller köpa,
kontakta oss, vi kan Koster.**

Tel: 0526-154 00, stromstad@maklarhuset.se

Mäklarhuset

m/s Koster-skär Selin Charter

Sälsafari med besök på Ursholmen

Sveriges västligaste fyrplats.

Guidning om Kosterhavets nationalpark och
museét på Ursholmen.

11/7-7/8, tisdag, torsdag & lördag. 17/7 & 31/7 fredagar.
Ekenäs 10.50, Västra bryggan 11.05, Långagärde 11.10.

Avgång från Ursholmen ca: 14.15.

15/8 Fyrens dag, då öppnas fyren. Från STD 10.00, Ekenäs 10.45.

Pris från Koster, Vuxen 350:- Barn upp till 12 år 150:-
under 4 år gratis. BOKNING KRÄVS!

Avgång från Strömstad N. Hamnen tis, tors & lördag kl. 10.00.

För bokning: +46 (0) 70-605 81 76, info@selincharter.com
www.selincharter.se
Reservation för ev. ändringar.

Välkommen till oss på Kosters sportklubb!
en ideell förening som drivs av frivilliga krafter

Bli medlem och köp gymkort för att använda Sydkosters gym
Padelbanan (dubbelbana) ligger bakom KSK-huset
bokas genom MATCHi www.matchi.se
Kosters nationalarena fotbollsplanen "Mullevi"
ligger mellan Ica på syd och Ekenäs.
September till Maj - gruppträningar i gymnastiksalen
Sommartid är loppisen öppen

På Långfredagen - poängpromenad
Kosterrundan (löptävling över ön) i mitten på augusti
Julmarknad en passande helg närmare jul

följ oss på facebook och instagram
Mail: kosters_sportklubb@outlook.com

Vi strävar och lever efter
GLÄDJE OCH GEMENSKAP ÖVER GENERATIONER

STRÖMSTAD INFOCENTER

**Vill du veta mer om Strömstad?
Kontakta oss | Get in touch**

Telefon / Phone: +46 526-623 30

E-post / email: infocenter@stromstad.se

Sociala medier / Social media: [@stromstadkosterhavet](https://www.instagram.com/stromstadkosterhavet)

VASTSVERIGE.COM/STROMSTAD

Gods till Kosteröarna sändes med Kosterfärjan

I trafik hela året

Koster Marin AB
+46 (0)526-201 10
www.kostermarin.se

Kajak

070 600 13 13 UTHYRNING, TURER, KURSER
Stefan von Bothmer med professionell guide!
BCU coach & leader

KOSTER KAYAK TOURS